

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

זהו הסדר של "יום חתונתו" זה מתן תורה" –
ראשית ה' מתאהב בעם ישראל.
העם הנבחר שאומר "נעשה ונשמע" מוצא חן בעיני ה',
ולכן מתקיימת החתונה במתן תורה.
רק בהמשך באים הבנים – קיום כל המצוות
להן התחייבנו ב"נעשה ונשמע".
[מתוך השיעור 'תוספת כתובה – באהבה']

נשא תשפ"ד

נשא ה'תשפ"ד

- 04 תוספת כתובה – באהבה**
 שיעור ברמב"ם היומי
 מהות 'תוספת כתובה' בקשר בין
 איש ואשה ובין הקב"ה ועם ישראל
- 11 תורה חדשה מישראל לאומות**
 תורת משיח והמהפכה הרביעית
 הגדרה מחדש של יחסי ישראל והאומות
- 15 המשכת האחדות הפשוטה**
 כתר שם טוב אות יז
 כוונות התפילה – בין קבלה לחסידות
- 23 שכן ואח**
 אהבת שלום
 בין קרבת בשר לקרבה רוחנית
- 25 הסיפור החסידי**
 משהו אחר לגמרי
 מורנו הבעל שם טוב
- 27 מענות ותשובות**
 תשובות הרב לשואלים
 לימוד נ"ך, תכלית המהפכה הרביעית
 ועוד
- 29 פִּאֲזוּר דְּלִדְרִיט
 מִסַּע נְשֵׁל מִטָּא
 רְזִי יִלְמַד אוֹתָנוּ קָה עוֹשִׂים
 כְּשֵׁאֵי אֶפְשָׁר לְפַתֵּר אֶת הַבְּעָיָה**

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ובתוכם לקוראי עלון נפלאות. לפניכם גליון לשבת פרשת **נשא** מלא בכל טוב כתמיד ובאווירת **ימי התשלומין לחג מתן תורתנו. השבוע בגליון:**

שלושה שיעורים לפניכם בגליון "חדשים גם ישנים": **שיעור ברמב"ם היומי** - הלכות אישות, שיעור על **החידוש שבתורתו של משיח ביחס לאומות העולם** לכבוד חג השבועות ושיעור **בכתר שם טוב** על החידוש החסידות לעומת הקבלה בכוננות התפילה.

בשיעור הראשון - **תוספת כתובת - באהבה** - דן הרב בדין **החלוקה בין עיקר כתובה לתוספת כתובה** בדברי הרמב"ם במקרים מסויימים וממנו עולה **חידוש בקשר המיוחד שבין אשה ואשה ובין הקב"ה ועם ישראל**. שיעור מאלף לימי התשלומין של "ביום חתונתו" - זה **מתן תורה**.

השיעור השני - **תורה חדשה מישראל לאומות** - עוסק בהשפעת ה"תורה חדשה מאתי תצא" **על תיקון האנושות בכלל, ישראל והאומות, ומסביר** איך תורה זו **תגדיר מחדש את היחס בין ישראל לאומות**. עוד על **המהפכה הרביעית**, אופייה ומטרתה, תוכלו לקרוא **במדור מענות ותשובות המורחב** שלנו השבוע. החיבור בין התחדשות התורה בכל דור וסוגית הגיור הוא המשך לחג השבועות, "זמן מתן תורתנו", בו קראנו על רות שהתגיירה וממנה נוולד "דוד מלכא משיחא".

השיעור השלישי - **המשכת האחדות הפשוטה** - שיעור **באות יז בספה"ק כתר שם טוב** משנת תשע"ט, שייך אף הוא **לימי התשלומין לחג השבועות**, ובו התבאר אחד **מיסודות תורת החסידות** - **כוננות התפילה שחדשה החסידות לעומת הכוננות שהתבאר בספרי הקבלה**. את אוירת **ימי התשלומין** תוכלו לחוש גם במדור **הסיפור החסידי**, עם מספר סיפורים על **מעלתו של בעל ההילולא של חג השבועות** - **מורנו הבעל שם טוב**.

שבת שלום ומבורך,

המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת בהעלותך הבעל"ט:

נ"ך יומי - יחזקאל פרקים כא-כז; **משנה** - גיטין פרק א.

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם

שלחו הודעה לאלעזר במספר 052-5065243

שיעור

שיעור רמב"ם יומי

תוספת כתובה – באהבה

קיצור מהלך השיעור

שיעור הרמב"ם השבועי פותח השבוע בדין המחלק בין **עיקר כתובה לתוספת כתובה** במקרה מצער, בו מתברר שיש להתגרש כדי לאפשר את קיום מצות "פרו ורבו", או משום שהיה איסור לא-ידוע בנישואין הללו. אכן, מתוך השוואה לדין דומה לכאורה בהלכות מכירה מסתבר שיש כאן משהו יחודי דווקא להלכות **אישות**. ההבדל בולט לעין דווקא בהקשר של איסור, אך העמקה בו מגלה את **הפן האישי, העמוק והמשמח** שמאפיין חיי הנישואין. ההפשטה של הדברים מהפן האישי **לחתונה הגדולה של ה' ועם ישראל** מוסיפה ממד נוסף (הממתיק אפילו את ההקשר של האיסור), המתאים במיוחד לימי התשלומין לחג השבועות.

עיקר ותוספת כתובה

בפרק העוסק בהלכות פריה ורביה כתב הרמב"ם^א:

לא ישא אדם עקרה וזקנה ואילונית וקטנה שאינה ראויה לילד אלא אם כן קיים מצות פריה ורביה או שהיתה לו אשה אחרת לפרות ולרבות ממנה. נשא אשה ושהתה עמו עשר שנים ולא ילדה הרי זה יוציא ויתן כתובה או ישא אשה הראויה לילד. ואם לא רצה להוציא כופין אותו ומכין אותו בשוט עד שיוציא... או ישא אשה הראויה לילד.

הרמב"ם מונה ארבע נשים שאינן יכולות ללדת (בזמן הנישואין) – עקרה, זקנה, אילונית וקטנה^ב – ולכן אסור לשאתן למי שלא קיים פריה ורביה (ואין לו אשה הראויה לילד). הוא מוסיף שאם אותו אדם נשא אשה שלא ידוע שאינה ראויה לילד, אך אחרי עשר שנים מתברר

ב את ארבע הנשים ראוי להקביל לאותיות שם הוי"ב" (כאשר הרמב"ם מונה אותן לפי הצירוף הייחודי): זקנה (כחכמה "זקן" – זה קנה חכמה"), עקרה (בהיותה הניגוד ל"אם הבנים שמחה"), אילונית (הקרויה כך על שם שהיא מתדמה לזכר בז"א וקטנה במלכות) (שהיא בסוד "הקטנה", ה קטנה). הזוג של זקנה-קטנה (התלוי בגיל) הוא בסוד "הוי" בחכמה יסוד ארץ" (משלי ג, יט), "אבא יסוד ברתא" (זהר ח"ג רמח, א; תקו"ז תקון כא [סא, ב]), וזוג של עקרה-אילונית (ששתיהן לא ראויות בטבען להוליד) בסוד "כונן שמים בתבונה".

נערך על ידי איתאל גלעדי. אור לר"ח סיון תשפ"ד – כפ"ח (טלפוניתי)

א הלכות אישות פט"ו ה"ז.

העיקר הוא

התחייבות של
האישה והתוספת
היא מתנה שהוא
רוצה לתת
מעצמו. ורמז נאה:
**עיקר תוספת
(ר"ת עת) עולה
בדיוק התחייבות
מתנה!**

שהוא תקנת חכמים כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה הואיל ולא הכיר בה אין לה עיקר אבל התוספת שהוא חייב עצמו בה כל זמן שתמצא שהוא חייב ותעמוד לפניו הרי עמדה בתנאי שלה והרי תקנת לו הנאתה והרי היא עומדת אבל התורה אסרה אותה עליו ומה היא יכולה לעשות לפיכך יש לה תוספת שאין מעשיה הן הגורמין לה להאסר אחר הנישואין אלא אסורה היתה מקודם.

יש מי שמסביר¹ את ההבדל בין עיקר לתוספת בסגנון פשוט יותר, שהעיקר הוא התחייבות של האישה והתוספת היא מתנה שהוא רוצה לתת מעצמו. בסגנונו של הרמב"ם, המתנה היא מה "שהוא חייב עצמו בה" בשל ההנאה שגורמת לו האשה בנישואין אלה ("תקנת לו הנאתה"). ורמז נאה: **עיקר-תוספת (ר"ת עת)** עולה בדיוק **התחייבות-מתנה!** (הערך הוא 1326 – משולש 51, **אמונה** פעמים **אהבה** – שהוא סוד הברכה השלישית של ברכת כהנים, **"ישא הוי' פניו אליך וישם לך שלום"**², ברכת נישואין ושלום-בית מובהקת).

הכשלה באכילת איסור דאורייתא

על הדין לפיו מי שנשא אשה שאסורה לו ("מחייבי לאוין") בלי שהכיר בה צריך לשלם לה תוספת כתובה הקשה החתם סופר³ מדין בהקשר אחר, שברמב"ם מופיע בהלכות מכירה⁴:
המוכר בשר לחבירו ונמצא בשר בכור פירות ונמצאו טבלים יין ונמצא יין נסך מה שאכל אכל ויחזיר לו את הדמים וכן כל המוכר דבר שאסור לאכלו מן התורה כך הוא דינו בין שהיה איסורו

שהם לא מצליחים להעמיד ילדים, עליו להוציאה (לפי רבים מהאחרונים⁵, דין הגירושין מאשה שלא ילדה עשר שנים אינו נוהג בפועל היום, ובודאי אין כופין עליה⁶). בפשטות, גם אם עבר האדם ונשא מישהי מהנשים המוזכרות בתחלת ההלכה כופין אותו לגרשה (כמפורש בהמשך לגבי אילוניות, כדלקמן).

בהלכה הבאה מסביר הרמב"ם במי תולים את חוסר

היכולת ללדת, במקרים שונים, ובהשלכות שיש לכך על חיוב הכתובה – אם החולי הוא באישה עליו לשלם עיקר כתובה ותוספת ואם החולי הוא באשה אין חיוב לשלם עיקר כתובה אך יש לשלם את התוספת. הרמב"ם תולה את הדין הזה בהלכה האמורה באילוניות שאדם נשא אותה בלי להכיר בהיותה אילוניות – הלכה המובאת בהמשך הלכות אישות⁷:

הנושא את האילוניות ולא היו לו בנים ולא אשה אחרת לפרות ולרבות ממנה אף על פי שכופין אותו ומוציא הרי היא ככל הנשים ויש לה כתובה ושאר תנאי כתובה...

אבל הנושא אשה ולא הכיר בה ונמצאת אילוניות או מחייבי לאוין... אין לה עיקר כתובה ולא תנאי מתנאי כתובה אבל תוספת יש לה...

והרמב"ם מסביר את ההבדל בין העיקר והתוספת:

ולמה אין להן עיקר ויש להן תוספת. העיקר

ג ראה לדוגמה תשובות והנהגות לגר"מ שטרנבוך ח"ד עמ' שמב (ועוד).

ד רמ"א אה"ע קנד, י.

ה הלכות אישות ריש פכ"ד. משיעור הרמב"ם היומי (ג' ה' סיון תשפ"ד) (בהבא לקמן ראה גם מדור 'הלכה יומית לעיון ברמב"ם' בחוברת דבר מלכות).

ו לפי מה שנתבאר בשיעור על גדרי קידושין – כ"א אייר (פורסם בגליון במדבר-שבועות) השתא – שבכל קידושין יש קנין, איסור ויחוד, הרי שהיה בקידושין אלה גדר קנין (וממילא עמו גדר איסור), אך התורה אוסרת על גדר היחוד, ודוק.

ז רש"י כתובות קא, א ד"ה "אבל".

ח במדבר ו, כו.

ט חידושי חת"ס כתובות ק, ב ד"ה "אין לה".

י שו"ע חו"מ רלד.

יא הלכות מכירה פט"ז ה"ד.

היהודי הוא

קדוש בעצם,
"גוי קדוש", והוא
'מתוכנת' שלא
להנות מאכילת
איסור, ואף לסלוד
ממנו ולהצטער
בשלו צער גדול

ויש להטעים זאת לפי דברי האחרונים¹ שאיסורי תורה הם בחפצא ואילו איסורי דרבנן הם על הגברא: מחפצא של איסור אין ליהודי כל הנאה, אלא רק צער, אך כאשר אין איסור במציאות של החפצא, והאיסור מוטל על הגברא – אשר נכשל-הוכשל בשוגג – הנאתו במציאות נחשבת הנאה, ודוק).

תשובות החתם סופר

שואל החתם סופר: מדוע במקרה בו אדם אכל איסור דאורייתא בלא ידיעתו הוא לא משלם למוכר על הנאתו ואילו במקרה בו הוא נשא בלי ידיעה אשה שאסורה לו מדאורייתא הוא כן משלם לה את התוספת שהתחייב לה על ההנאה שהיא גורמת לו? הוא עונה שלש תשובות:

לפי ההסבר העיקרי, שחכמים קנסו את המוכר על שהכשיל את הקונה באיסור דאורייתא, הוא מסביר שבנוגע לנישואין לא קנסו חכמים משום שהכשלה כזו לא שכיחה – "אי אפשר שתכשילוהו אם לא שגם היא תעביד אותו האיסור בעצמו וחמיר לה ולא שכיחא ע"כ הקילו בקנסא" (אמנם גם המוכר המכשיל נכשל באיסור דאורייתא, "לפני עור לא תתן מכשול"²), אך איסור זה הוא קל בעינינו ולכן זו מציאות שכיחה וחכמים קנסו בה).

לפי ההסבר שמחדש הסמ"ע, שההנאה מאיסור דאורייתא כלל איננה הנאה, הוא מציע לחלק בין אכילה לבעילה – "בשלמא אכילת איסור אף על גב דבאונס הוה ופטור מעונש מכל מקום מטמטם הלב כמבואר ברמ"א יו"ד סס"י פ"א, מה שאין כן בעילת איסור". הסבר זה צריך עיון, שהרי בפשטות הסמ"ע לא דבר על הצער של היהודי מתוצאת העבירה – ובודאי התוצאה הסופית של כל עבירה היא רעה ומרה, למרות שהיתה הנאה בשעת מעשה ("כי נפת תטפנה

בכרת בין שהיה איסורו בלאו בלבד אבל המוכר דבר להכירו שאיסור אכילתו מדברי סופרים אם היו הפירות קיימין מחזיר את הפירות ונוטל את דמיו ואם אכלן אכל ואין המוכר מחזיר לו כלום...

כלומר, כאשר המוכר הכשיל את הקונה באיסור דאורייתא הקונה לא משלם מאומה, על אף שאכל את דבר האיסור (בניגוד לדין בדרך כלל, שכאשר אדם אכל משהו עליו לפחות כדי הנאתו³). רוב המפרשים כתבו⁴ שדין זה הוא משום קנס על המוכר שמכר איסור תורה בלי להודיע על כך (ובאיסור דרבנן לא גזרו). הסמ"ע הוסיף טעם – "ועוד דאין אכילת האוכל מחשב לו הנאה ואדרבה מצער הוא לו שעבר על איסור דאורייתא באכילתו אף שהיה שוגג משא"כ באכל איסור דרבנן וק"ל"⁵ (ועל אף שהוא אומר את שני הטעמים כהמשך אחד, בלי לחלק ביניהם, יש ביניהם נפק"מ לדינא⁶ – במקרה בו המוכר היה שוגג הוא פטור מקנס אך אין הבדל בכך לגבי אי-הנאת הלוקח מאיסור ולאידך במקרה בו הלוקח נהנה ממה שקנה באופן מותר, כגון שהוא בטל בששים, עדיין ראוי לקנוס את המוכר אך הלוקח מצדו כן נהנה). מטעמו השני של הסמ"ע עולה חידוש מופלא – היהודי הוא קדוש בעצם, "גוי קדוש"⁷, והוא 'מתוכנת' שלא להנות מאכילת איסור, ואף לסלוד ממנו ולהצטער בשלו צער גדול (אלא שה'תיכנות' הזה נוגע רק לאיסור תורה ולא לאיסור דרבנן,

יב ראה לדוגמה רמב"ם הלכות מעילה פ"א ה"ג; הלכות נזקי ממון פ"ג ה"ה; הלכות שכירות פ"ט ה"ט; הלכות שאלה ופקדון פ"ד ה"ט. ובכ"מ.

יג ראה סמ"ע ובאר היטב לשו"ע שם (ע"פ רש"י בבכורות לז, א).

יד סמ"ע שם.

טו נתיבות המשפט שם בביאורים (ג) וחי'דושים (ד).

טז שמות יט, ו.

יז ראה לדוגמה אתון דאורייתא (יוסף אומץ) כלל י אות ד; שו"ת מענה אליהו סוף תשובה קח.

יח ויקרא יט, יד.

בתירוצו השני, שנשאר אצלנו בצ"ע):
אבל תוספת יש להן דמכל מקום חיבת ביאה
איכא בהו

את ההנאה מאשתו, שגורמת לאיש להקנות
לה את תוספת הכתובה מרצונו (כמתנה, הבאה
בעקבות נחת שגרם מקבל המתנה לנותן^כ, או
מציאת חן שלו בעיניו^{כב}), מכנה הגמרא "חיבת
ביאה"^{כג}. חיבה זו קיימת גם כאשר הביאה
אסורה, בשונה מדבר מאכל בו הנאת איסור
לא נקראת הנאה כלל (לפי דברי הסמ"ע):

דלא דמיא למוכר דברים האסורים ואכלן
דאינו מנכה לו מדמי הנאת מעיו לפי שנפשו של
אדם חותה [נרתעת־סולדת^{כד}]
מאכילת איסור, דהיינו דוקא במידי
דאכילה שאינו מתכוין רק לאכול
בשר ומכר לו נבילה עבור בשרה
והנאת האכילה היה יכול למעום
בכשרה כמו בנבילה, וכן בין נסך
וכיוצא בזה שאותה הנאה היה יכול
להשיג בהיתר, אבל זו כיון שמצאה
חן בעיניו הלא לא היה יכול להשיג
הנאתה באופן המותר כיון שהיא
אסורה עליו, ולא שייך שהיה יכול

לישא אחרת המותרת כיון שמתאוה ליו,
בן אדם שפוי איננו מתאוה לחתיכת בשר
מסוימת בדווקא, אבל הקשר עם אשה מבוסס
על מציאת חן (וקלקולו הוא כאשר "לא תמצא
חן בעיניו"^{כה}). לכן, הנאת אכילה מדבר איסור
אינה הנאה כלל, משום שהאדם יודע שיכול
היה להנות את אותה הנאה עצמה בהיתר והוא
סולד מדבר האיסור, אך חיבת ביאה היא הנאה
שקיימת דווקא מאותה אשה, ואין לה תחליף

כא ראה מגילה כו, ב: "אי לא דהוה ליה הנאה מיניה לא
הוה יהיב ליה". ובכ"מ.
כב ראה אג"ק אדמו"ר מוהר"י צ"ח אגרת ב'קסו (עמ' יז
ואילך).

כג כתובות נו, א - עיי"ש.

כד ראה הלכות תרומות פ"ו ה"י (עפ"י לשון הירושלמי -
תרומות פ"ו ה"ב, ובכ"ד).

כה דברים כד, א.

שפתי זרה וחלק משמן כחה. ואחריתה מרה
כלענה...^{כו}) - אלא על עצם האיסור ("צער
על שעבר איסור דאורייתא").

עוד מוסיף החתם סופר תירוץ, לפי דברי
הרמב"ם הנ"ל שהאשה "הרי עמדה בתנאי
שלה והרי הקנת לו הנאתה והרי היא עומדת
אבל התורה אסרה אותה עליו ומה היא יכולה
לעשות" - לעומת נישואין, בהם האיש חפץ
באשה מסוימת שעליה רובץ האיסור, בקניית
דבר מאכל הקונה לא רצה בחתיכה מסוימת
אלא ב"בשר סתם", כאשר ברור שכוונתו לבשר
כשר, והמוכר היה צריך למכור לו בשר שאין
עליו איסור. להסבר זה יש נפקא
מינה לדינא - "יש ללמוד מזה
דבהולך במקולין ורואה חתיכת
בשר ואומר חתיכת בשר זה
בכמה והוא מוכרה לו אעפ"י
שהוא אסור, מכל מקום מחייב
בדמיו אם אכלו דהוה ממש כנ"ל"
שהרי הקנה לו הנאתו ומה הוא
יכול לעשות והתורה אוסרת.
ולא אמרו שצריך המוכר להחזיר
הדמים אלא בבא לקנות בשר

סתם והוא מוכר לו בשר טרפה, אבל באומר
על חתיכה ידועה מכור לי חתיכה זו ולא הודיעו
המוכר שהיא טרפה חייב לשלם לו הדמים".

בין הנאת אכילה לחיבת ביאה

האור שמח מתרץ^{כז} באופן אחר, המתיישב
מאד על הדעת, כאשר את ההבדל הטכני
שמציע החתם סופר בתירוצו השלישי - בין
מקרה בו הקונה המוכשל הצביע על דבר מסוים
(כבנישואין) למקרה בו הוא רצה לקנות משהו
סתם (כפי שקורה בדרך כלל בקניית אוכל) -
הוא הופך להבדל מהותי בין ההנאה שבביאה
להנאה שבאכילה (כפי שהציע החתם סופר

יט משלי ה, ג.

כ אור שמח הלכות אישות פכ"ד ה"ד.

כלל ופרט

מדברי האור שמח עולה כלל גדול ביחס להבדל בין אכילה לקשר עם אשה, שני נושאים עיקריים בהם מתבטאות קדושת והבדלתם מן הגוים – הזהירות ממאכלות אסורות (בהם נאמר "והייתם קדשים"^{כז}) והזהירות מעריות ("שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה"^{כח}) – שעל כן כלל הרמב"ם בספר קדושה את הלכות מאכלות אסורות והלכות איסורי ביאה.

האכילה היא בגדר כלל (שניהם משער כלל), תאוה כללית לאכילה, והיחס לאשה הוא פרט, כשהאשה הפרטית מוצאת חן. מכאן נלמד שמאכל אסור גורם לטמטום הלב (כפי שמביא החתם סופר בתירוצו השני), אך ביאה אסורה גורמת לטמטום המח (כפי שאכן מפורש^{כט} שטמטום המח הוא תוצאה של פגם הברית, שהרי הטפה נמשכת ממח הדעת, "והאדם ידע"^ל) – מאכל אסור פוגע במוחין דקטנות דז"א ("מוחין השייכים למדות"), שהם בגדר כלל בלבד (הבנה כללית-שטחית), ואילו ביאה אסורה פוגעת במוחין דגדלות ("מוחין בעצם"), שהם בגדר פרט (דקות ועומק המוחין).

כאן הכלל הוא פחות והפרט הוא נעלה, על דרך היחס בין השגחה כללית להשגחה פרטית. בספרי החקירה מבואר^{לא} כי על אומות העולם (ועל העולם כולו) ישנה השגחה כללית ואילו על עם ישראל (ובפרט על הצדיקים) ישנה השגחה פרטית. אכן, על הגוים אנו מצווים "ואכלת את כל העמים"^{לב} (והם מושווים ללחם, "לחמנו הם"^{לג}) ואילו היחס של ה' לישראל הוא יחס

באשה אחרת, ולכן הנאה אסורה ר"ל נחשבת לאדם כהנאה (ונראה ברור, בניגוד לדברי החתם סופר, שאף אם הקונה הצביע על חתיכה מסוימת הדין לא ישתנה, משום שרצה את ההנאה מדוגמת חתיכה זו, המותרת לו, ולא מחתיכה זו שלא ידע שהיא אסורה לו).

האור שמח מוסיף שאין המדובר רק בנישואין המבוססים על מציאת חן, אלא גם בפן הירוד ביותר של תאות-ביאה – בגוי, החשוד על משכב בהמה, הרוצה לקנות בהמה, אין אומרים שאם ממילא יש לו בהמה המוכר לא נכשל ב"לפני עור" (כפי שאומרים ביחס לתקרובת עבודה זרה), משום שהוא "מתאוה לכל גוף" במיוחד ("מתאוה לכל בהמה ובהמה"^{לד}). על אחת כמה וכמה ביצרו הרע של יהודי, שיש לו תאות נשים, שיתכן שהוא מתאוה לכל אשה שהוא רואה, ועדיין זו תאוה 'פרטית' אל כל אשה בפרט (כמו מישהו הנשוי לכמה נשים), ולא תאוה 'כללית' (וראה עוד לקמן).

האור שמח מסיים את דבריו בתוספת חשובה, שכל החידוש הזה בנוגע ל"חיבת ביאה" שייך למקרה של נישואין אסורים מצד עצמם, שעל אף שהביאה אסורה יש בה הנאה (בניגוד לאכילת איסור), אך בדין של איילונית – נקודת המוצא ממנו יצאנו – גם הביאה עצמה מותרת:

ורבינו כתב דיש להן תוספת שהרי הקנתה לו הנאתה ועומרת לפניו אלא שהתורה אסרה [ובאילונית ראוי לביאה אך אינה ראויה לבנים ובהכ"ג יש להן תוספת... עיין דברי רבינו פט"ו הלכה ח']

כו ע"ז יד, בתוד"ה "מקום שנהגו".

כז ויקרא יא, מד"מה; כ, ז; במדבר טו, מ.

כח ויקרא רבה כד, י.

כט ראה תורת שמואל תרלב ח"א עמ' דש; טהרת הקדש מאמר פגם עינים פ"א. וראה גם ראשית חכמה שער הקדושה פט"ז.

ל בראשית ד, א.

לא מו"נ ח"ג פרקים יד"ח.

לב דברים ז, טז.

לג במדבר יד, ט.

שני נושאים
עיקריים בהם
מתבטאות
קדושת
והבדלתם מן
הגוים – הזהירות
ממאכלות אסורות
והזהירות מעריות

דווקא אצל הגוים האשה מכונה "הלחם אשר הוא אוכל", בהקש בין האכילה לאשה, בעוד אצל ישראל יש "השגחה פרטית" מיוחדת דווקא על האשה

לקיום מצוות פריה ורביה ("אין אשה אלא לבנים"), ולשם כך תקנו עיקר כתובה, אך ההתחלה והיסוד של חיי הנישואין הם מציאת החן של האשה ("אין אשה אלא ליפי"), ודווקא היא המקנה לאשה תוספת כתובה.

מאמרו של רבי חייא הוא דווקא לפי הסדר: קודם כל "אין אשה אלא ליפי", מציאת החן הראשונה מביאה לחיי הנישואין

(עד ל"חיבת לילה הראשון"^{כא}, ואחר כך "אין אשה אלא לבנים", דורות ישרים מבורכים שמעמידים האיש והאשה^{מב}. זהו סדר מובהק של "דרך ארץ קדמה לתורה"^{מד} – "דרך ארץ" של התאהבות ביפי, דווקא מתוך מציאת חן פרטית-אישית בין האיש והאשה (כנ"ל וכדלקמן עוד), קודמת לקיום מצוות התורה "פרו ורבו"^{מה}. כך מצינו אצל יעקב אבינו, הבחיר שבאבות^{מו}, שכאשר בא להקים את בית ישראל קודם כל התאהב ברחל, שהיתה "יפת תאר ויפת מראה"^{מז}, ורק אחר כך העמיד בנים מלאה (והשפחות),

כנגד טוב-ערב-מועיל (ראה מהרש"א חד"א ג על תענית ל, ב ובכ"מ) שהם כנגד מושכל-מורגש-מוטבע (ראה גם בביאור א למאמר "פרצוף הדעת" בספר **שערי אהבה ורצון**, ועיי"ש שיש גם הקבלה בסדר הפוך). לענינו אפשר 'להסתפק' במאמרו הראשון והעיקרי של רבי חייא – שיש בו גם מעין ניגוד או השלמה בין שני יעודי האשה, שהרי ההריון והלידה עלולים להכחיש את היפי (ראה רש"י לבראשית ד, יט; לח, ז), ראה באריכות במפרשים ובשיעורי ר"ח אלול תש"ע וכ"ו אלול תשע"ו (וראה עוד לקמן הערה מח) – בו שני היעודים הנוגעים לענינו (כאשר 'תכשיטי אשה' אמורים לגשר על הפער בין שני היעודים ולפנות את האשה גם כאשר יפיה מוכחש בהריונות ולידות). אם בכל זאת רוצים לחבר את היעוד השלישי ניתן לדרוש ש"תכשיטי אשה" כוללים גם את הבנים (כאשר כל בן הוא 'תכשיט') וגם את היפי (שהתכשיטים מבליטים), וד"ל. מג וכן בכל ביאה, תכלית הביאה (המורגשת בסופה) היא הבנים – שרש **בעל** בגימטריא **בנים** – אך "חיבת ביאה" בתחלה היא מתוך היפי.

מד ויקרא רבה ט, ג; תנא דבי אליהו רבה פ"א.

מה בראשית א, כח.

מו ע"פ בראשית רבה עו, א.

מז בראשית כט, יז.

של איש לאשה, החל מ"יום חתונתו"^{לד} זה מתן תורה^{לה}, כנ"ל. וכן, דווקא אצל הגוים האשה מכונה "הלחם אשר הוא אוכל"^{לב}, בהקש בין האכילה לאשה, בעוד אצל ישראל יש "השגחה פרטית" מיוחדת דווקא על האשה (כפי שמתגלה גם בדיני סוטה). אכן, לפי הקבלה והחסידות ידוע שאליבא דאמת יש השגחה פרטית על כל פרט

ופרט^{לז} – משום שכל פרט בבריאה שייך לתאות ה' לדירה בתחתונים^{לח}, על דרך נישואין, ואין לו תחליף – ואף על פי כן מוסבר^{לט} שההשגחה הפרטית על ישראל גלויה יותר (והיא בדרך 'תכלית' ביחס לכל הפרטים שהם 'אמצעי'), משום שאנו מגלים את תאות ה', 'מנתבים' אותה^מ ודואגים למימושה.

יפי ובנים

החילוק האחרון של האור שמת, בין "ראויה לבנים" ל"ראויה לביאה"^{מא} – מתוך הדגש ש"חיבת ביאה" היא ביחס לאשה מסוימת, עם מציאת החן המיוחדת שלה – מזכיר מיד את מאמרו של רבי חייא "אין אשה אלא ליופי, אין אשה אלא לבנים"^{מב}. עיקר הנישואין מכוונים

לד שה' שג, יא.

לה תענית כו, ב.

לו בראשית לט, ו.

לז ראה לדוגמא ד"ה "כל המארץ באחד" תרפ"ו פ"ג (סה"מ קונטרסים ח"ג עמ' י).

לח תנחומא נשא טז.

לט הוספות לכש"ט (קה"ת) אות קפ. ראה לקו"ש ח"ל פרשת וישלח שיחה א.

מ שהרי על תאוה זו גופא נאמר "במי נמלך? בנשמותיהם של צדיקים" [ועמך קלם צדיקים] ("ע"פ בראשית רבה ח, גז).

מא ממוצע כל מלה ב"ראויה לביאה" ו"ראויה לבנים" הוא יוסף הצדיק – תכלית שמירת וקדושת הברית.

מב כתובות נט, ב. במאמר נוסף שם אומר רבי חייא "אין אשה אלא לתכשיטי אשה", כאשר שלשת היעודים של האשה (שנקראת **בית**) – בנים יפיי-תכשיטים – מכוונים

ראשית ה'

מתאהב בעם
ישראל, העם
הנבחר שאומר
"נעשה ונשמע"
מוצא חן בעיני ה',
ולכן מתקיימת
החתונה במתן
תורה, ורק
בהמשך באים
הבנים, קיום
כל המצוות
להן התחייבנו
ב"נעשה ונשמע"

כשרק לבסוף זכתה גם
רחל להעמיד בנים (עד
שמסרה את נפשה על
כך בלידת בנימין, "בן
אוני" מח) מט.

כמובן, לסדר הזה
קודמת כוונה כללית
להקים בית ולהעמיד
דורות, המניע המתוקן
לחיפוש אשה, כפי שיעקב
יצא לחרון כדי להקים את
בית ישראל. אלא שכוונה
זו נמצאת ברקע כ'מקיף',
שלעתיים אף אינו מודע
לגמרי – דחף כללי
המניע את האדם לצאת

לדרכו, כאשר "מהוי" מצעדי גבר כוננו ודרכו
יחפץ³¹ כאשר ה' יזכה אותו ב"חפצי בה"³² דווקא,
במציאת חן פרטית³³.

בעצם, זהו גם הסדר של "יום חתונתו" זה
מתן תורה" – ראשית ה' מתאהב בעם ישראל,

מח שם לה, יח.

מט בדרך הטבע, בעקבות היפי באים גם הבנים – ראה
גם שיעור כ"ו אלול תשע"ו הנ"ל שכן הוא גם על פי מדעי
הטבע היום (וראה עוד בספר נעשה אדם פ"ט) – וכמה
רמזים: "אשה בת בנים" עולה ג"פ (ממוצע כל מלה)
"ראויה לביאה". אשה עולה ג"פ (ממוצע כל אות) בנים
(כאשר בנים עולים ו"פ טוב, כל צירופי המלה טוב, היינו
שהם תכלית הטוב – כנ"ל הערה מב בסוד בנים ייפי
תכשיטים כנגד טוב ערב מועיל – הכל בסוד "מצא אשה
[ליפי] מצא טוב [בנים]", "חן אשה [ליפי] על בעלה [בעל
ביגמטריא בנים, כנ"ל]"³⁴).

נ תהלים לז, כג.

נא ישעיה סב, ד.

נב וממילא יש כאן ענין סדר של "כלל ופרט וכלל", ודוק.

העם הנבחר שאומר "נעשה ונשמע"³⁵ מוצא חן
בעיני ה', ולכן מתקיימת החתונה במתן תורה,
ורק בהמשך באים הבנים, קיום כל המצוות³⁶
להן התחייבנו ב"נעשה ונשמע" (כשגם כאן
קדם להכל כלל של 'חיפוש אשה', מבריאת
העולם לשם "דירה בתחתונים" ועד לחיזור
אחרי כל האומות לפני מתן תורה לישראל³⁷).

עיקר כתובה שייך לתכלית של לידת הבנים, וכך
עיקר התורה מסיני הוא חלק הנגלה שבתורה,
"גופא דאורייתא", המכוון לקיום המצוות, אך
"תוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר"³⁸, היינו
הפן הפנימי של התורה, "נשמתא דאורייתא"
(ועל דרך מאמר חז"ל³⁹ שחלק הפלפול שבתורה
ניתן דווקא למשה רבינו, שמצא חן בעיני ה'⁴⁰,
והוא נותן אותו לישראל בטובת עין, משום
שאנחנו מוצאים חן בעיניו...). לתוספת כתובה
האלוקית הזו אנחנו זוכים מתוך "חיבת ביאה"
של ה' אלינו, מתוך מציאת החן שלנו בעיניו
– גם כאשר איננו נוהגים כראוי, כדברי האור
שמח ש"חיבת ביאה" קיימת גם במקום איסור!
– ובכל דור ודור יש תוספת על גבי תוספת,
עד לגילוי "תורה חדשה"⁴¹ על ידי מלך המשיח
(ממוצע כל אות ב"תורה חדשה" הוא "חן חן"⁴²
– הכל מתוך מציאת חן).

נג שמות כד, ז.

נד ראה סוטה מו, א.

נה ספרי וזאת הברכה פ"ב (עה"פ ה' מסיני בא").

נו בראשית רבה סא, א.

נד נדרים לח, א.

נח שמות לג, יב.

נט ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

ס זכריה ד, ז.

שיעור

תורת משיח והמהפכה הרביעית

תורה חדשה מישראל לאומות

קיצור מהלך השיעור

במתן תורה מסיני **סרבו האומות לקבל את התורה** והיא ניתנה רק לישראל. מאז אנחנו שואפים להשפעת התורה על **תיקון העולם כולו**, ישראל והאומות, כפי שיתקיים לעתיד לבוא. כאשר נזכה ל"תורה חדשה מאתי תצא" תהיה לה השפעה גם על כל האומות ואף יתברר כי חלק מהחידוש של תורת משיח הוא **הגדרה-מחדש של יחסי ישראל והאומות**.

העולם בדורנו, שהוא "דור אחרון לגלות ו]דור ראשון לגאולה"^ה:

בכלל, הכח של נשמות ישראל לחדש בתורה נובע מ'בעלות' שלהם על התורה ובעומק^ז מכך שבשרשן הנשמות הן למעלה מהתורה – מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"^ח, גם לתורה הקדומה^ט – והן משפיעות ומחדשות בה (כחתן לכלה – "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", "אל תקרי מורשה" אלא 'מאורסה'^י). כך, עצם ה"תורה חדשה"

תורה חדשה מנשמות ישראל

יעוד עיקרי של ימות המשיח – ובמובן מסוים השיא שלהם^א – הוא גילוי של "תורה חדשה" (כפי שדרשו חז"ל על הפסוק "כי תורה מאתי תצא"^ב, "חידוש תורה מאתי תצא"^ג). משיח מביא גאולה לעולם כולו ויש להתבונן האם יש שייכות לתורה החדשה שלו לכל באי עולם. הרבי מליובאוויטש הורה שצריך כבר "לחיות עם משיח"^ד ולכן יש לעסוק ולהתבונן בנושא ולבנות השקפה נכונה על היחס לאומות

ה ראה סה"ש תשמ"ח ח"ב עמ' 628. ובריבוי מקומות.
ו ראה בבא מציעא נט, ב. קידושין לב, ב. שמו"ר לג, א.
ז וראה שיחת ש"פ נשא תשנ"א ס"ו.
ח בראשית רבה א, ד; תנא דבי אליהו רבה פי"ד ופל"א.
ט ראה עמק המלך ש"א פ"ב.
י דברים לג, ה.
יא ברכות נז, א ופסחים מט, ב (וראה סנהדרין נט, א).
ידוע בחסידות שיש גם בחינה הפוכה, בה התורה היא

נערך מרשימת הרב (בהתייחסות לפלפול של חתן-הנכדה הרה"ח דוד שי' אקסלרוד) ע"י איתיאל גלעד. י"ד תמוז תשפ"ג – רשימת הרב.
א ראה הקדמת בעתה אחישנה, ובכ"מ.
ב ישעיה נא, ד.
ג ויקרא רבה יג, ג. וראה יל"ש ישעיה רמז תכט.
ד שיחת ש"פ בלק תנש"א ס"ו. ובכ"מ.

תפקידו של

עם ישראל הוא להשפיע על אומות העולם, ללמד אותם לירא את ה' ולעבדו, כפי שפוסק הרמב"ם

של משיח, החידוש המוחלט בתורה, צומח מתוך נשמת ישראל (כפי שהיא מושרשת בהעלם העצמי של אור בעצמות המאור², גבוה באין ערוך משרש התורה הקדומה, ועד לעצמות ממש בה "ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"³ ממש ואין לחלק בהם כלל). על צמיחה משיחית זו של התורה, הנובעת מלמטה למעלה, מתוך עם ישראל, נאמר "אמת [אין אמת אלא תורה]"⁴ מארץ [נשמות ישראל, 'כי תהיו אתם ארץ חפץ'⁵] תצמח"⁶, והיא היא תורתו של משיח בו נאמר "צמח שמו ומתחתיו [מלמטה למעלה] יצמח"⁷.

השפעת "תורה חדשה" לאומות

אכן, הרבי התבטא שההבדל בין יהודי לגוי הוא שהיהודי הוא משפיע בעצם ואילו הגוי הוא מקבל בעצם⁸. תפקידו של עם ישראל הוא להשפיע על אומות העולם, ללמד אותם לירא את ה' ולעבדו, כפי שפוסק הרמב"ם⁹. וכך, גם את ה"תורה חדשה" הנובעת מתוך נשמתנו עתיד להשפיע המשיח, ועם ישראל בכלל, לכל באי עולם. כך מסיים הפסוק "כי תורה מאתי תצא – ומשפטי לאור עמים ארגיע"¹⁰.

החתן המשפיע וישראל הכלה: המקבל – ראה באורך בספר חתן עם הכלה – וראה עוד לקמן הערה נד.
יב ראה הדרן על מסכות ברכות ומו"ק (נדפס בסה"ש תשנ"ב ח"ב עמ' 502).
יג ע"פ זהר ח"ג עג, א.
יד ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח; הקדמת איכה רבה פסקה ב; פסיקתא דרב כהנא פסקא טו אות ה.
טו מלאכי ג, יב.
טז תהלים פה, יב.
יז זכריה ו, יב.
יח ראה מלכות ישראל ח"א עמ' שכד.
יט הלכות מלכים פ"ח ה".
כ וראה בפרושי רש"י, רד"ק ומצודות (ועוד) עה"פ,

כך גם כתב הרמב"ם שכאשר המשיח ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'" גם יבואו כל הגוים לשומעו"¹¹. גם את חיבורו הגדול חותם הרמב"ם "ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"¹².

ה"תורה חדשה", שמתגלה מעצם נשמות ישראל, שייכת למדרגת היחידה – היא מתגלה דווקא על ידי המשיח, היחידה הכללית של נשמות ישראל¹³, משום שהוא זוכה לגילוי היחידה¹⁴. לכאורה, מדרגת היחידה שייכת רק לישראל¹⁵, אך בנרנח"י של המשיח עצמו, חמש העליות שלו בפסוק "א [הנה ישכיל עבדי [ב] ירום [ג] ונשא [ד] וגבה [ה] מאד"¹⁶, המתבטאות בחמשה שלבים של פעולתו שמתאר הרמב"ם – "א [א] יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, [ב] וילחם מלחמות ה'... [ג] ובנה מקדש במקומו, [ד] וקבץ נדחי ישראל... [ה] ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד שנאמר 'כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד'¹⁷ – היחידה של המשיח, ה"מאד" שלו, היינו השפעה שלו על אומות העולם. כלומר, היחידה שביחידה, שלגמרי למעלה מטעם ודעת (של התורה הנגלית), היא דווקא ההשפעה לאומות העולם. ויש לומר

וכפי שהובאו ונתבאר בשיעור י"ט כסלו תשע"ז (וראה גם בשיעור ט"ז אייר תשע"ט, ובכ"מ).

כא הלכות תשובה פ"ט ה"ב.

כב הלכות מלכים פ"ב ה"ה (וראה בהוצאת פרנקל ובהוצאת הר"י שילת שבספרים המדויקים גרסו "ולפיכך יהיו חכמים גדולים" – בלי "ישראל").

כג ע"ח ש"ג (סדר אצילות) פ"ב. ראה ספר הליקוטים משפטים פכ"א; סוד ה' ליראיו, תפלה קודם הלמוד פ"ו הערה ל.

כד סה"מ תרצ"ט עמ' 207 ועוד.

כה ראה יבמות קכב, א ולקו"ת תצא לו, ג ואילך.

כו ישעיה נב, יג. ע"ח ש"ג (סדר אצילות) פ"ב. ראה חסדי דוד הנאמנים ח"ד עמ' 110. ובכ"מ.

כז צפניה ג, ט.

כח הלכות מלכים פ"א ה"ד.

פנימיות התורה) לגוים, כדי לעורר אותם להכיר ולעבוד את "הוי' אחד"^{כז}, אלהי ישראל.

בימות המשיח יקוים היעוד בזכריה: "כה אמר הוי' צבאות בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים ויחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם"^{כח}. חז"ל לומדים^{כט} מפסוק זה שבארבע כנפות טליתו של כל איש יהודי יחזיקו 2800 גוים ויבקשו ללמוד ממנו תורה (כנפות הטלית הן אור מקיף אך הציציות שבהן ממשיכות אותו באור פנימי, וכך בתחלה יקבלו הגוים רק בבחינת מקיף אך בסוף יחדרו בהם הדברים גם בפנימיות כ"עסק... לדעת את ה"י"^ל) – כל יהודי יהיה ראש-ישיבה המשפיע את ה"תורה חדשה" שיחדש ל-2800 תלמידים-מקבלים גוים (וממילא אין לחשוש מ'פיצוץ אוכלוסין' בעולם, שהרי אוכלוסיית העולם איננה מתקרבת עדיין לסכום אנשים כה גדול, ובפרט לפי האמור^{לח} שמדובר רק בשליש מאוכלוסית העולם שתוותר לעתיד).

הביטוי "איש יהודי" שבפסוק זה מופיע רק עוד פעם אחת בתנ"ך – "איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי וגו'"^{לט}. אם כן, יש כאן רמז שלעתיד לבוא כל יהודי יתדמה למרדכי היהודי ("מרדכי בדורו כמשה בדורו"^מ). אז יתקיים, כמו

לד דברים ו, ד. וראה רש"י עה"פ.

לה זכריה ח, כג.

לו שבת לב, ב (והוא ברש"י עה"פ).

לז ראה גם הדרן על הרמב"ם תשמ"ה ס"ה.

לח ע"פ זכריה יג, ח; סנהדרין קיא, א. ובכ"מ.

לט אסתר ב, ה. "איש יהודי... מרדכי" עולה כתר (סוד הגילוי של עבודת "שכם אחד", כנ"ל הערה ל).

מ ראה אסתר רבה ו, ב (ונתבאר כמ"פ - ראה לדוגמה שיעור ו' אייר תשס"ז, ובריבי שיעורי פורים במהלך השנים - שמרדכי הוא הדמות עמו הכי הזדהה הרבי, משה שבדורו).

שהשפעה ממקום נעלה זה מגלה גם בהם מעין בחינה של היחידה^{כט}, את ניצוץ היהדות הנעלם והמקיף לגמרי שבהם (כפי שיתבאר) – גילוי זה הוא המאפשר לכולנו יחד, ישראל והעמים, "לעבדו שכם אחד, עבודה בכל לב, נפש ומאד (בבחינת יחידה)".^ל

"בכנף איש יהודי"

לאור הנ"ל מתברר שיעקר ענינה של ה"תורה

חדשה" יהיה בשינוי עצם הגדר והחילוק בין ישראל לעמים. זהו הסוד הפנימי של הדוגמה שנותנים חז"ל ל"חידוש תורה" – השינוי בהלכות שחיטה, כאשר הליתין ישחט בסנפירו את שור הבר (אשר יתוץ אותו בקרניו). בחסידות מבואר^{לא} כי הליתין ושור הבר הם שני סוגי נשמות בעם ישראל, אך בכללות יותר כל נשמות ישראל הן בבחינת ליתין (הנלוה אל ה' ודבוק בו תמיד) ביחס לאומות העולם שהן שור הבר, שהשינוי בהלכות שחיטה היינו שינוי בדרך המשיכה של האומות

על ידי נשמות ישראל (כנודע ש"אין 'ושחט' אלא ומשך"^{לב}). זוהי המהות של "המהפכה הרביעית"^{לג} – לימוד תורה על כל רבדיה (כולל

כט וראה לקו"ש ח"ג עמ' 230, מכתב ג' תמוז תשל"ו בהערה שדברי הרמב"ם לא שבת לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי עולם... אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה'... ופרק מעל צאורו עול חשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים" (סוף הלכות שמיטה ויובל) אמורים גם באומות העולם (כפשט לשונו) ובשחת ש"פ נשא תשנ"א שמדרגה זו נפעלת על ידי גילוי היחידה ("קדש קדשים").

ל ורמז: שכם אחד בהכאה פרטית - ש פעמים א, כ פעמים ח, ס פעמים ד - עולה כתר.

לא לקו"ת שמיני יח, א. ובכ"מ.

לב חולין ל, ב.

לג החל מהתועודות כ"ד טבת תשע"ה.

המשיח באמת ויצליח וירום וינשא מיד הם כולם חוזרין ויודעין ששקר נחלו אבותיהם ושנביאיהם ואבותיהם הטעום¹³).

ה'התייהדות' הזו היא גילוי ניצוץ היהדות הנעלם באותו אדם¹⁴, שעובר מעין תהליך גיור פנימי (ואף גיור מלא בפועל, כדעה שלעתיד לבוא יתגידו כולם¹⁵). עיקר החידוש הוא שכאשר מתחולל התהליך הזה אזי גם ב"תורה חדשה" המתחדשת מתוך נשמות ישראל, המשפיעים בעצם גם לאומות, יתקיים "ומתלמידי יותר מכולם"¹⁶, וגם מתוך אותו ניצוץ יתחדשו חידושי תורה אמתיים¹⁷ (שסביר להניח שיופיעו דווקא בתחום המדעים המדויקים, "מעילת תהום רבה"¹⁸ של החכמה שיבקעו לעתיד לבוא¹⁹), עד לקיום היעודים "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם הוי' לעבדו שכם אחד" ו"מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים"²⁰.

נ הלכות מלכים סוף פ"א במהדורות הלא מצוננות. נא וראה באורך בספר Kabbalah and Meditation for the Nations פ"ג.

נב ברכות נז, ב.

נג מכות י, א.

נד גילוי החידוש גם (ובעיקר) מתוך המקבל נוגע גם ליחס בינינו לבין התורה (כנ"ל הערה יא). בעומק, יש כאן תהליך של הכנעה-הבדלה-המתקה, חש-מל-מל (ראה כש"ט כח): בתחלה אנו מקבלים את התורה בהכנעה, כמקבל (כלה) ביחס למשפיע (חתן). כאשר התורה משפיעה בנו לחדש בה אנחנו הופכים להיות חתן-משפיע ביחס לתורה, כאשר התורה עצמה מגלה את המעלה של נשמות ישראל (הבדלה). בסוף מתקיים "נקבה תסובב גבר" (ירמיה לא, כא) ו"אשת חיל עטרת בעלה" (משלי יב, ד), המקבל עולה למעלה מהמשפיע ודווקא מתוכו מתגלה "תורה חדשה" לגמרי, כאשר החידושים נובעים מהתורה שבתוכנו באופן של "נביעת האין סוף" (ראה כש"ט קמ), ודוק.

נה בראשית ז, יא.

נו ראה זהר ח"א קטז, ב ואילך.

נד ישעיה יא, ט.

"בימי מרדכי ואסתר"^{מא}, "ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם"^{מב} – לא מתוך פחד מכח היהודים להזיק להם, אלא מתוך פחד של התפעלות אלקות ממש (על דרך "ופחד ורחב לבבך"^{מג}) שמקרין היהודי (המתדמה למרדכי, "כי נפל פחד מרדכי עליהם"^{מד}), "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך"^{מה} במעין יראה עילאה, יראת בשת. כלומר, לעתיד לבוא – שמתחיל כבר להתנוצץ מעכשיו (בפרט כאשר אנו מפיצים את תורת הבעש"ט, ראשית תורת משיח, עד "חוצה שבחוצה"^{מו}, גם לאומות

העולם) – כל עמי הארץ יתיהדו, כולם יהיו 'יהודים' הכופרים בעבודה זרה^{מז} ומאמינים בה' אחד, שהוא אלקי ישראל, ובכך ש"משה אמת ותורתו אמת"^{מח} ו"הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון"^{מט} (וכדברי הרמב"ם "וכשיעמוד המלך

מא נוסח "ועל הניסים" לפורים.

מב אסתר ח, יז.

מג ישעיה ט, ה.

מד אסתר ט, ג.

מה דברים כח, י.

מו בריבוי שיחות כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש. ראה לדוגמה כ"ג כסלו תשט"ו ס"ג; י"ב תמוז תשי"ז סל"ח; שמחת בית השואבה תשי"ט סמ"ב.

מז ע"פ מגילה יג, א.

מח תנחומא קרח יא.

מט ראה שמות רבה ד, ב; זהר ח"א רנג, א; שער הפסוקים

ויחי; תו"א משפטים עה, ב.

גם ב"תורה

חדשה

המתחדשת מתוך נשמות ישראל, המשפיעים בעצם גם לאומות, יתקיים "ומתלמידי יותר מכולם", וגם מתוך אותו ניצוץ יתחדשו חידושי תורה אמתיים

שיעור

כתר שם טוב יז

המשכת האחדות הפשוטה

קיצור מהלך השיעור

בשיעור ארוך ומפורט בתורה של הבעל שם טוב – שמבוססת לא מעט על החסד לאברהם, לרבי אברהם אזולאי – הוסבר **תהליך שלם בתפלה**, ובעצם בכל עבודה רוחנית, של **עליה והמשכה כלפי מטה**. בשיעור מובלט אחד מיסודות החסידות, שהוא חידוש לגבי הכוונות לפי דרך הקבלה, כאשר תכלית הכל הוא **גילוי האחדות** הפשוטה במציאות כולה. זהו שיעור שנמסר לפני ארבע שנים, בתחלת סדר לימודי כתר שם טוב בשבתות (השיעורים שקדמו לו כבר פורסמו), והוא נדפס בימי התשלומין לחג השבועות, בהמשך להילולת הבעל שם טוב.

”ארבעים חסר אחת” – מלאכות בעולם הפירוד

הגענו לאות יז בכתר שם טוב:

משנה דקידושין כל העושה מצווה אחת מטיבין לו.

באות ט למדנו¹ את פירוש הבעל שם טוב על הפסוק ”חכם לב יקח מצות”², בו הוא הסביר שבכל מצווה עלינו לקיים בעת ובעונה אחת שתי מצוות, אחת למעלה, מצות הכוונה, ואחת למטה, מצות המעשה בפועל ממש. כאן יש מעין השלמה כשהוא מדבר דווקא על ”מצווה אחת”. וביאר משנה פרק ז' דשבת אבות מלאכות

נרשם (מהזכרון) ע”י אליעזר שלמה מזרחי. לא מוגה. שבתות כי תשא ויקהל, ו”ח”כ”ה אד”ר ע”ט – כפ”ח.

א שבת יתרו – ופורסם בגליון פינחס – תשע”ט.

ב משלי י, ח.

ארבעים חסר אחת וכ' דהוי ליה למימר ל”ט. המשנה במסכת שבת אומרת ש”אבות מלאכות ארבעים חסר אחת”. לכאורה פשוט יותר לכתוב ’שלשים ותשע’, למה התנא בחר לכתוב דווקא ”ארבעים חסר אחת”? הענין הוא שכל אבות המלאכות, שהן עובדין דחול (לשון חלל), חסרים את הענין של ”אחת”, של אחת, את הגילוי של אחדות ה'. על ידי המלאכה לשם שמים אנו מבררים את הניצוצות הקדושים שב”אבות מלאכות ארבעים חסר אחת” (עד שרשב”י אומר במכילתא שעצם המלאכה הוא מצווה, כמ”ש ”ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך”³, וכמבואר במ”א⁴). אותם ניצוצות

ג שמות כ, ט; דברים ה, יג.

ד מלכות ישראל ח”א מאמר ”עבודה עברית”.

לאברהם, סבו של החיד"א (שהיה בזמן של הבעל שם טוב בערך, קצת אחריו¹), ומביא מהם באריכות. המגיד כתב לאדמו"ר הזקן שילמד ספר זה², למרות שלא מצינו בספר התניא ובספרי אדמו"ר הזקן אזכור של הספר הזה, אבל הבעל שם טוב מביא אותו. המיוחד בספר זה שהוא ספר קבלה אבל דומה קצת לסגנון של חסידות, שמסביר את הדברים כדי להבין את הפנימיות³.

הספר מחולק לשבעה מעינות וכל מעין מתחלק לכמה נהרות, כאן הוא מביא מתוך מעין ב: דכתב בחסד לאברהם נהר מד וז"ל התפלה שהיא עבודה שבלב היא בב' מיני אדם, א' הוא סוד המשכת השפע למלכות וקישוטיה,

זו כוונה של יחוד קוב"ה ושכינתיה – לקשט את הכלה כדי שתמצא חן בעיני החתן וכך הוא ישפיע לה – תכלית מעשה המצות. כל התפלה של צדיק כזה היא לא עבור עצמו, אלא רק בשביל השכינה וכנסת ישראל, שיימשך אליה שפע מהקב"ה.

ולפי מעלת שורש נשמתו משם מתעורר השפע להחיות בספירות על ידו ע"י צינור נשמתו וכו', אף שצדיק זה ממשיך שפע לשכינה מהקב"ה, השפע עובר דווקא דרך שרש נשמתו – הוא הצינור להמשיך שפע לשכינה. צדיק הוא משפיע, כולנו משפיעים, כל אחד הוא צינור להמשיך. כמו שלמדנו לפני כמה שבתות⁴ פירוש הבעל שם טוב⁵ על הנאמר "כל העולם ניוון בשביל חנינא בני"י⁶, ש"בשביל" הכוונה בשביל של חנינא בצנור שלו. יוצא דבר מענין, ככל שאדם פחות חושב על עצמו, ויותר חושב על השכינה וכנסת

הנם בעצם אלקות רק שעד שלא יתבררו הם שבויים בידי עלמא דפרודא, היפך האחדות. בירור הניצוצות הוא סוד מצות פדיון שבויים, שהיא "מצוה רבה"⁷.

והרמז: "ארבעים חסר אחת" בגימטריא 1000, יש באבות המלאכות, בהעלם, שלמות של "האלף לך שלמה", ובסוד "איכה ירדף אחד אלף". והוא סוד אלף אורות שנמסרו למשה רבינו במתן תורה (בסוד שבת דמתן תורה, בעשרת הדברות בדבור של "זכור את יום השבת לקדשו וגו"⁸), שנלקחו ממנו בחטא העגל וחוזרים אליו בכל שבת, בסוד "ישמח משה במתנת חלקו"⁹.

והוא עולה בגימטריא

"ששת" – "ששת"

ימים תעבד ועשית כל מלאכתך כנ"ל. נמצא ש"ארבעים חסר אחת" רומז לאלקות שמסתתרת בתוך המלאכות (ומה שהצמצום, החלל של עובדין דחול כנ"ל, לא

כפשוטו), ובסוד "אכן אתה אל מסתתר"¹⁰ (מסתתר עולה "ששת ימים", ודוק). אלף היינו "אלופו של עולם" שמסתתר בכל מקום, "לית אתר פנוי מיניה". 1000 עולה גם ישראל בעל שם טוב ו"תלמיד ותיק" (שכל מה שהוא עתיד לחדש כבר נאמר למשה מסיני¹¹).

תפלה עבור השכינה

ההמשך כאן מביא מתבסס על דברי החסד

בירור הניצוצות

הוא סוד מצות פדיון שבויים, שהיא "מצוה רבה"

יג' ראה שם הגדולים, מערכת ספרים בערכים 'אור החיים' ו'צפנת פענח החדש'.

יד' ראה ספר התולדות הרה"מ חלק אג"ק עמ' 153.

טו' הספר חסד לאברהם מבוסס בעיקר על דברי הרמ"ק, שהבעל שם טוב כותב בפירוש (גנזי נסתרות חלק אור ישראל אגרת נה) שישד את שיטתו – תורת החסידות – על דבריו (יותר מאשר על קבלת האריז"ל).

טז' ש"פ וארא – נדפס בגליון ויקרא-זכור – ע"ט.

יז' כתר שם טוב ה.

יח' תענית כד, ב.

ה' ב"ב ח, א"ב.

ו' שה"ש ח, יב.

ז' דברים לב, ל.

ח' שמות כח, ח.

ט' ספר הליקוטים פרשת כי תשא.

י' שרש נשמת רב ששת, העולה "בראשית ברא אלהים", בראשית אותיות ירא שבת (הקדמת תקו"ז ה, ב; יב, א ובכ"מ).

יא' ישעיה מה, טו.

יב' ויקרא רבה כב, א.

הצדיק כאן הוא הצדיק של התניא, שלא חושב על עצמו כלל אלא כוונתו בעבודת ה' שלו היא אך ורק ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם כל ישראל

צרכי השכינה – כל הפרנסה, הרפואה, הגאולה וכו' נועדו עבור צרכי השכינה. כשהוא מתפלל "רופא חולים" ו"מברך השנים" הוא לא מתכוון לבקש משהו גשמי מה', אלא להמשיך שפע אל השכינה ולקשט אותה. הוא אומר זאת באופן חיובי מאד, כעבודת הצדיק הראויה לכל אחד – "ועמך כלם צדיקים"^{כב}. [רבי נחמן אומר דווקא הפוך – להתפלל דווקא על הצרכים

הגשמיים]. רבי נחמן מדבר על מדרגת כל אדם – על דרך מדרגת הבינוני של התניא. אך מדרגת ה'בינוני' של רבי נחמן, "מדת כל אדם", נמוכה בהרבה ממדרגת הבינוני של התניא, ואכמ"ל.

ועל זה נאמר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס,

מי שמתפלל כדי לבקש דברים גשמיים מה' הוא כעבד העובד את אדונו "על מנת לקבל פרס"^{כג} והצדיק הזה איננו מעוניין בפרס. הצדיק השני, לפי זה, הוא מי שמתפלל עבור צרכיו, או אפילו עבור צרכים של אחרים. זו גם תפלה של צדיק, אבל היא פחותה במעלתה. היחס בין שתי הבחינות הוא בין עבודת בן לעבודת עבד. הבן משרת את אביו עבור אביו, ולא כדי לקבל פרס, ואילו עבד עובד את אדונו על מנת לקבל פרס. החסידות רוצה שאנחנו החסידים נעבוד את ה' בדרגת בניים, "בנים אתם להוי' אלהיכם"^{כד}, ולכן הבעל שם טוב הביא בפירושו רק את הדרגה הזו – צדיק שמתפלל רק כדי להמשיך שפע לשכינה.

ותפלה כזו אינה מתקבלת ע"י מטטרו"ן שהוא עבד, מפני שמטטרו"ן הוא שר להנהגה הגשמית התחתונה וקבלת השפע הבא אל עולם התחתון הגשמי, ותפלה זו שאין בה חלק גשמי אינו כעבד

ישראל, על הכלל – הוא יותר מתקשר עם שרש הנשמה שלו, מה שהוא באמת. וככל שהאדם חושב יותר על עצמו הוא יותר מתרחק מעצמו באמת.

ותדבק השכינה בו, השכינה נדבקת אליו. איך אפשר לראות על מישהו שהשכינה דבוקה בו? לפי הסימן של המשנה – "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו"^{כה}. הרי השכינה היא

כנסת ישראל ועם ישראל, אותו צדיק שיושב בצד ומתפלל בעבודה לשמה בכוונה על מנת להמשיך שפע לשכינה, אחר כך כשיוצא החוצה הוא מוצא חן בעיני הבריות – זהו הסימן המובהק שנדבקה בו השכינה.

כי הוא צינור במקום צדיק יסוד עולם וכו' ה"צדיק יסוד עולם"^{כז} הוא הצינור הממשיך את השפע למלכות, שהיא השכינה. הצדיק כאן הוא הצדיק של התניא, שלא חושב על עצמו כלל אלא כוונתו בעבודת ה' שלו היא אך ורק ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם כל ישראל, כמבואר בתניא^{כח}.

חסד לאברהם: תפלת בן ותפלת עבד

הבעל שם טוב מצטט את החסד לאברהם, שפותח שיש שני סוגי מתפללים, אבל מביא רק אחד מהם. נסתכל במקור, בחסד לאברהם: לבאר מיני תפלות ועיון הכוונה: הענין כי התפלה שהיא עבודה שבלב היא אל האדם על שני פנים, האחד הוא סוד המשכת השפע למלכות ולהשפיעה, והעובד על דרך זה אין כונתו בתפלתו וברכותיו אל הדברים הגשמיים רק אל מזון השכינה וקישוטיה, [אבל בתפלת שמונה עשרה יש הרבה בקשות גשמיות]. הצדיק מהסוג הזה רואה בבקשות אלו

יט אבות פ"ג מ"י.

כ משלי י, כה.

כא ראה תניא פמ"א (ובפ"י).

כב ישעיה ס, כא.

כג אבות פ"א מ"ג.

כד דברים יד, א.

כשבני ישראל

חוטאים – או אפילו רק עלולים לחטוא, בהיותם בעולם היצירה (על דרך הנאמר בחנוך שהיה קרוב לחטוא) – ה' אומר למשה "כי ילך מלאכי לפניך", שההנהגה תהיה בידי המלאך מט"ט

אלא כבן המשמש לאביו שלא על מנת לקבל פרס, ולזה אינה מתקבלת על ידי מטטרו"ן אלא על ידי היסוד. אמנם מה שפירשו רז"ל שיהיה האדם בג' ראשונות כעבר המסדר שבה לפני רבו וכו' היינו כבחינת אדם שהוא כעבר בתפלותיו כנוצר, על מנת לקבל פרס דהיינו הכונה הגשמית, ולכך שכר שכיר נקרא התפלה היא, והשכיר הוא מטטרו"ן שהוא שכיר להנהגת התחתונים, ושכרו הוא התפלה להשפיע ההנהגה התחתונה, ולפיכך הוא המקבל אותה התפלה כנוצר.

המלאך מטטרו"ן מוזכר ברש"י – "כי שמי בקרב'... זה מטטרו"ן ששמו כשם רבו"^כ. מטטרו"ן מכונה "שר הפנים"^{כז} וגם מכונה "נער"^{כח}. הוא השר של עולם היצירה, מקום שני היצרים, ששם עבודת הבינוני, להתגבר על היצר הרע שלו ולתקן את חטאת הנעורים שלו מכח הנער של הקדושה, "נער ישראל ואהבו"^{כט}. כשבני ישראל חוטאים – או אפילו רק עלולים לחטוא, בהיותם בעולם היצירה (על דרך הנאמר בחנוך שהיה קרוב לחטוא^ט) – ה' אומר למשה "כי ילך מלאכי לפניך"^ל, שההנהגה תהיה בידי המלאך מט"ט (כפי שמביא רש"י). ההצעה של ה' למשה בעצם היתה שהתפלות והעבודה של בני ישראל יעברו דרך אותו מלאך (הקשור למשה כנ"ל) – דרגת עבד, ומשה רבינו התעקש ולא הסכים, הוא רצה שימשיכו להיות בדרגת

"בן", קשורים לשם הוי' ב"ה ובסוד "מה שמו ומה שם בנו כי תדע"^{לא}. את התפלה של הצדיק לא מעלים המלאכים – הם עולים ישר לה' (דרך היסוד של עולם האצילות, שאמנם הכלי שלו הוא סוד שם שדי, שעולה מטטרו"ן, אבל האור הפנימי שלו הוא סוד שם הוי' בניקוד מלאפום^{לב}, וד"ל).

המשכת רוחניות באותיות

נמשיך לקרוא בכתב שם טוב, שמסביר את הרמוז בדברי החסד לאברהם: ועיקר הכונה שצריך המכוון להמשיך הרוחניות ממדרגות עליונות אל האותיות כדי שיוכלו האותיות לעלות עד המדרגה עליונה לעשות שאלתו מה הכוונה "להמשיך הרוחניות"? מה פירוש רוחניות? [מחשבה]. אכן, ודאי מחשבה, אבל איזה סוג מחשבה וכוונה? כל מלה בתורה רומזת לשם קדוש, עד כדי כך שכתוב^{לג} שכל התורה כולה היא שם אחד ארוך של הקב"ה. השאלה היא איך אפשר להגיע לזה, איך מוצאים את הקב"ה בכל מלה בתורה ובתפלה? בכוונות האריז"ל הדרך היא לעשות על כל מלה כל מיני חישובים, צרופים וגימטריאות עד שמגיעים לשם קדוש. אבל כאן כשהוא כותב "להמשיך רוחניות", בדרך החסידות, הכוונה היא להתבונן בהעמקה רבה בכל מלה, לא בדרך של גימטריאות וצרופים אלא בדרך של הבנת המלה בפנימיות. לדוגמה, במלה "בראשית", האריז"ל עושה גימטריאות וחישובים עד שמגיע לשם קדוש, ואילו הדרך של החסידות היא להתבונן בכך שבתרגום ירושלמי "בראשית" היא "בחוכמא" – להתבונן בחכמתו יתברך, וכך להגיע לקב"ה עצמו שהרי הוא וחכמתו כולא חד.

ב"סידור עם דא"ח" לא כתובות כוונות של שמות קדש שמכוונים המקובלים, אלא פירוש פנימי על מלות התפלה. בדרך צחות, זו דרך של

לא משלי ל, ד.

לב תקו"ז תקון ע (קכט, א"ב).

לג ראה הקדמת הרמב"ן לתורה.

כה רש"י על שמות כג, כא.

כו זהר ח"א קכו, א; ח"ג רטו, א; זהר חדש (מדרש הנעלם) כד, א וכו, א; תקו"ז תקון ע (קכז, ב).

כז יבמות טז, ב; זהר ח"א קכו, א; זהר חדש פו, ב.

כח הושע יא, א.

כט ראה רש"י על בראשית ה, כד.

ל שמות כג, כג.

דרגות. בעולם האצילות יש את כל הספירות, שכל אחת בפני עצמה היא אין סוף ("עשר ספירות... שאין להן סוף"^ל), אבל במדה מסוימת הן נבדלות האחת מהשניה. כלומר, הן כמו עשר רצועות שעומדות אחת על גבי השניה (כמו חלוקת ארץ ישראל לשבטים לעתיד לבוא, כמבואר בסוף ספר יחזקאל. החלוקה העתידיה משקפת את מציאות הספירות העליונות בעולם האצילות), אבל אינן דבר אחד ממש. חכמה אינה בינה, בינה אינה חכמה (אך הן מתכללות זו בזו בסוד "הבן בחכמה וחכם בבינה"^ל). עולם האצילות המתוקן הוא אמנם עולם האחדות האלקית – דהיינו שבעולם האצילות כל הספירות מתכללות ומתמזגות זו בזו ואינן מתנגדות זו לזו, כמו שהיה באצילות הראשונה של עולם הנקודים, עולם התהו, שנשבר – ובכל זאת כל ספירה היא מהות בפני עצמה (אך ללא תחושת ריבוי, אלא אדרבה עם תחושת אחדות בלבד, כמו אחדות ישראל שעל ידי אהבת ישראל באמת, וכמו שיתבאר).

החלוקה הזו היא אחרי הצמצום, אך באור אין סוף שלפני הצמצום מתגלה שהכל אחד ממש. זהו סוד "עשר ספירות הגנוזות במאצילן"^ל (שהמשך "בשעה שהקדימו" של הרבי הרש"ב עוסק בו). באותה מדרגה יש אמנם את כל הספירות, אבל חכמה היא גם בינה, בינה היא גם חכמה, וזו נשיאת הפכים באמת. הדבר דומה לרבי חנינא בן דוסא שאמר "מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק"^{לט} –

לו ספר יצירה פ"א מ"ה.

לו שם מ"ד.

לח פרדס רמונים שער סדר אצילות פ"ד.

לט תענית כה, א.

"האלהים עשה את האדם ישר" בניגוד ל"המה בקשו וְשִׁבְנוֹת רַבִּים"^{לד} – אדמו"ר האמצעי ביקר בחריפות^ל את אלו שמכוונים את כוונות המקובלים מבלי שיהיו שייכים וראוים לכך באמת, מבלי דבקות בפנימיות האור האלקי שבאותיות השמות הקדושים.

את הרוחניות צריך להמשיך לאותיות – להלביש אותן בלבוש רוחני ופנימי. האדם צריך להגיע אל שרש נשמתו משם להמשיך שפע לשכינה, לאותיות שבעולם המעשה, ובשלב הבא האותיות עולות למעלה כדי להמשיך משם שפע לעולמות התחתונים. יש כאן ארבעה שלבים: מלמטה למעלה (להגיע לשרש נשמתו על ידי כוונה לשם שמים), מלמעלה למטה (להמשיך רוחניות באותיות), מלמטה למעלה (להעלות את האותיות לשרש הרוחני) ושוב מלמעלה למטה (לעשות שאלתו). בלי כוונה כל האותיות נשארות למטה ולא עולות. כמו שאמר

הבעש"ט שהוא לא יכול להכנס לבית מדרש מסוים בגלל שהאוויר דחוס שם, כל מה שלמדו לא עלה למעלה ונשאר תקוע בבית המדרש...

"אחדות פשוטה" שלמעלה מ"אחדות"

עוד ראוי לכוין בדבריו ובשמות וכנויים לעצם הספירות ואל הרוחניות הפנימי הנעשה לבוש אל עצמות המתפשט מאור א"ס המיוחד בתכלית היחוד [וכו' יעו"ש].

זו דרגה עוד יותר גבוהה. עד כאן הצדיק המתפלל הגיע לשרש נשמתו שלו שבעולם האצילות, אבל יש למעלה מכך עוד הרבה

לד עפ"י קהלת ז, כט.

לה בהקדמת הספר אמרי בינה.

אדמו"ר האמצעי
ביקר בחריפות
את אלו שמכוונים
את כוונות
המקובלים
מבלי שיהיו
שייכים וראוים
לכך באמת,
מבלי דבקות
בפנימיות האור
האלקי שבאותיות
השמות הקדושים

לא מוותר על המדרגה הקודמת של הלבשת אורות בכלים – לא מדלגים על אף שלב. כדי להמשיך רוחניות באותיות-כלים זקוקים לכלים מפותחים, "אותיות" והסברים שכליים מפותחים, וזו דרכה של חב"ד. היו הרבה צדיקים של החסידות הכללית שהיו באורות של קדושה ללא דיבוי כלים, כיון שעיקר העבודה שלהם היה בדרגה השנייה-העליונה של המשכת אור אין סוף ברוחניות הספירות העליונות. אדמו"ר הזקן גרס שצריך להשתמש בלשון האריז"ל – שהיא כלים – ולהסביר אותה על פי חסידות ופנימיות. רבים מצדיקי החסידות חלקו עליו. לכן אחרי פטירת המגיד, היה ויכוח בין תלמידי המגיד, ואדמו"ר הזקן אמר שעכשיו הזמן למעט באורות ולהרבות בכלים.

ופשיטא במעשה המצות שהוא נשמי וכלי שצריך להמשיך בו הרוחניות ואחדות א"ם.
המשכת הרוחניות (האחדות) ובתוכה גילוי אור אין סוף (האחדות הפשוטה) אינן רק בתורה ובתפלה אלא גם בקיום המצוות בגשמיות ממש. בכל דבר שאנחנו עושים, מתפללים או לומדים צריך את הכוונה הזאת איך להמשיך במלכות. בכללות יש שלש דרגות: פשט, רזין ורזין דרזין. הפשט הוא כוונת פירוש המלות – דבר בסיסי שהוא חובה בתפלה; רזין היינו הכנסת רוחניות במלים, על ידי התבוננות והעמקה בחסידות; רזין דרזין היינו גלגות את ההשראה האלקית, אור-אין-סוף הסובב כל עלמין המהווה את המלים. רזין ורזין דרזין הם על דרך קדש וקדש הקדשים בבית המקדש. בקדש יש את המנורה, לחם הפנים, מזבח הקטרת. בקדש הקדשים יש את הארון, שמעליו [הכפרת, מלשון כפרה, והכל באחדות פשוטה – דווקא במקום קדש הקדשים, ברזין דרזין, מתגלה האחדות הפשוטה, נושאת ההפכים, כאשר "מקום ארון אינו מן המדה"^{מא} (יש מדות מוגדרות לארון ובכל זאת הוא לא תופס מקום).

במקום כזה אין הבדל בין שמן לחומץ. כלומר, יש שמן ויש חומץ, אבל אין ביניהם הבדל, זהו מקום של נשיאת הפכים. בעולם האצילות, עולם התיקון, יש אחדות, אבל במדרגה הזו יש אחדות פשוטה. אחדות היא הפך-הריבוי – הריבוי נוגד את האחדות – ואילו ל"אחדות פשוטה" אין ניגוד, היא כוללת הכל ואינה שוללת את הריבוי. זוהי נשיאת הפכים שקיימת באור אין סוף.

הדרגה הזאת היא חידוש של הבעל שם טוב, החידוש שלו בסדר של השתלשלות-התלבשות-השראה – קבלת הרמ"ק-קבלת האריז"ל-קבלת הבעש"ט^מ. הדרגה הקודמת של המשכת רוחניות יכולה להיות בכונות האר"י, או על ידי העמקה בכל מלה בתפלה ובתורה, השייכת עדין לממד ההתלבשות – הלבשת הרוחניות בתוך המלה, התלבשות העליון בתחתון. אבל כאשר מגיעים לאור אין סוף בו אין הבדל בין דבר לשני, בין עליון לתחתון, הכל הוא באחדות פשוטה – אז יש הוא השראה אלוקית על כל אותיות התורה והתפלה (על השראה זו נאמר "לית אתר פנוי מיניה").

המשכת רוחניות במצות, תורה ותפלה

אם כן צריך האדם להתבונן בעוסקו בתורה ותפלה שאותיות התורה והתפלה הם כלים כמו הגוף, וצריך להמשיך בתוכה הרוחניות, ובתוכו אור הא"ם שהוא אחדות האמיתי כמו הנשמה המחיה לגוף.

הבעל שם טוב חוזר כאן על העבודה של המשכת הרוחניות באותיות. כלומר, הוא

אחדות היא הפך הריבוי – הריבוי נוגד את האחדות – ואילו ל"אחדות פשוטה" אין ניגוד, היא כוללת הכל ואינה שוללת את הריבוי

מ מאמר השפלות והשמחה פע"ב. מבואר בטבע היהודי מאמר "המודעות העתידית" עמ' מה ואילך; בעתה אחישנה פ"א ובכ"ד.

הסת"ימה עבודת

ההתעסקות
ב־**לט** מלאכות
בכרור העולם,
עכשיו הענין
הוא להתעסק
ב"אחת", לגלות
שהכל הוא אחדות
פשוטה

אחת" של מלאכות ושל מלקות
(אין בשבת דינים בכלל – אפילו
הגיהנם שובת בשבת^מ).

זהו עוד פירוש בכך שהרבי
אמר "נסת"ימה עבודת
הברורים"^{מה} – הסת"ימה
עבודת ההתעסקות ב־**לט**
מלאכות בכרור העולם, עכשיו
הענין הוא להתעסק ב"אחת",
לגלות שהכל הוא אחדות
פשוטה. זו כבר עבודת היחודים
– לגלות את אחדות הוי' הפשוטה בכל, "לית
אתר פנוי מיניה".

[הבטוי "מצוה אחת" קשור עם "בא חבקוק
והעמידן על אחת"^מ?], כן, זו אותה "אחת" של
חבקוק, האמנת אלקות שהיא אחדות הוי'.

דבקות שרש הנשמה ושרש התורה

הבעל שם טוב מוסיף עוד ענין:
אמנם יש עוד כלל א' גדול, שצריך לדבק עצמו,
דהיינו פנימיות התורה והמצוה, לקשר מחשבתו
ונשמתו אל שורש התורה והמצוה אשר הוא עושה,
לא מספיק שהמתפלל יעלה לשרש הנשמה
שלו – אלא צריך לקשר את השרש הזה עם
שרש התורה והמצוה.
דאם לא כן עושה ח"ו קצוץ ופירוד בנטיעות,
וכאשר קבלתי ממורי.

מהו קיצוץ בנטיעות? הפרדת האורות
מהכלים, שבעולם האצילות "איהו וחייהו
[האורות] חד בהון, איהו וגרמוהי [הכלים] חד
בהון"^מ. עוד יותר פשוט – זו הפרדה בין קוב"ה
לשכינתיה, מניעת את השפע מהמלכות.
בפשטות הכוונה כאן היא שעליה רק לשרש

הדבר מתקשר למה שדברנו
השנה בפורים קטן על מצות
בכורים, "ושמת בטנא"^{מב} – **טנא**
ראשי תבות טעמים-נקודות-
אותיות. יותר בפרטות, יש סוד
טנת"א – טעמים-נקודות-
תגין-אותיות, כנגד עולמות
אבי"ע. צריך לחבר את האותיות
לטעמים – טעמי המקרא. יש
ענין לדעת לקרוא טעמי המקרא,
ואז אפשר לקיים מצות ביכורים

"ושמת בטנא" (**טנא** עולה **כלי**, יש פנימיות הכלי,
אמצעות הכלי וחיצוניות הכלי – הטעמים
הם פנימיות הכלי שבה מתלבשים האורות,
הרוחניות, הביכורים, ואחדות הא"ס שברוחניות).

"מצוה אחת" – עבודת היחודים

עכשיו הוא מגיע לפירוש המשנה בה הוא
פתח:

וז"ש כל העושה מצוה אחת, דייקא, מטיבין לו,
למי שממשיך למצוה את האחדות ("מצוה
אחת") ממשיכים טוב מלמעלה ("מטיבין לו").
משא"כ ל"ט מלאכות, שהם כנגד הקליפות
לברר משם ניצוץ הקדושה, והקליפות הם חסר
אחת, כי מעולם הפירוד המה, והבן.
כתוב "ארבעים חסר אחת" ולא 'שלשים
ותשע', כדי להראות שבמלאכות אלו יש פירוד,
כיון שהן קשורות לעולם העשיה והפירוד, והן
שייכות לקליפות. המלאכות האלו חסרות
"אחת", חסרות את האחדות, ולכן הן אסורות
בשבת שענינה אחדות פשוטה (**שבת** ועוד
אחדות פשוטה משלימות ל־**לט** – הוי' **אחד**
– ברבוע, כנודע).

"ארבעים חסר אחת" כתוב גם במלאכות
שבת וגם לגבי מלקות. הרמב"ם פסק^{מג} שאין
מלקין בשבת – בשבת אין את "ארבעים חסר

מד ראה פסיקתא רבתי כג.
מה שיחת יום ב' דר"ה תשמ"ז; שיחת פרשת ויצא תשנ"ב,
ובכ"מ (ע"פ שיחת שמח"ת תרפ"ט של הרבי הרי"צ). ראה
הטבע היהודי מאמר "תיקון הדעת" פ"ב.

מו מכות כד, א.

מד הקדמת תקו"ז ג, ב.

מב דברים כו, ב.

מג הלכות שבת פכ"ד ה"ז.

שנשפע מהבינה ולמטה בת"ת", שהוא התחלת הצינור כדי להמשיך את השפע לשכינה – והאדם צריך לקשר את עצמו לשרש הזה. האדם בפני עצמו הוא פרט והוא צריך להגיע לכלל, לשכינה, לכלל ישראל – פרט צריך לכלל וכלל צריך לפרט. התורה היא המחברת בין הפרט והכלל, לכן הפרט צריך לקשר את עצמו עם התורה כדי להגיע לכלל.

עד עכשיו הסברנו לפי הפירוש הרגיל, שב"תלת קשרין" הסדר הוא מלמטה למעלה – ישראל מתקשרים בתורה והתורה מקשרת אותם בקב"ה. אבל כשמתבוננים בפשט של מה שכתוב כאן נראה שסוד "תלת קשרין מתקשרין דא בדא" הנ"ל מתבאר בדרך מלמעלה למטה – ישראל (עצם הבינה) מתקשרים לתורה (מקור השפע הנמשך מבינה לתפארת) והתורה מקשרת את הנשמה לקב"ה, התפארת עצמה (כאשר השכינה, כנסת ישראל, היא המלכות). זהו חידוש נפלא שהרי פשט "תלת קשרין כו" הוא בדרך מלמטה למעלה כאשר הקב"ה מעל הכל, ו"אלו ואלו דברי אלהים חיים", ודוק.

וכאשר מקשר ומייחד נשמתו במקורה במקום התורה, ישיג משם דברים סתומים ונעלמים וכו' יעו"ש.

מההסבר כאן נמצא שמקור הנשמה הוא "מקום התורה", סוד "ואי זה מקום בינה"^ג, ועל ידי יחוד ה"מקור" עם ה"מקום" ישיג האדם "דברים סתומים ונעלמים". רחם האם מכונה "מקור" וגם "מקום" – מקור מצד הפנימיות ומקום מצד החיצוניות, וד"ל.

מה שכתוב כאן בסוף הוא כבר 'צ'ופר'. הרי הצדיק עליו מדובר כאן אינו חושב על עצמו – הוא חושב רק על השכינה, על כנסת ישראל. אבל הסיום הוא שאם הוא יקשר שרשו עם שרש התורה וכך ימשיך רוחניות ואלקות לשכינה וכו' הוא בעצמו ישיג דברים סתומים ונעלמים, רזין דרזין.

שלי, בלי התחברות לשרש התורה, היא בעצם "רצוא" ללא "שוב". זהו חטא נדב ואביהוא בני אהרן, שמתו בקרבם לפני ה' – זו דרגה מאד נעלית, נאמר עליהם בקרבי אקדש"^{מח}, אבל זו לא תכלית הכוונה. תכלית הכוונה היא לרדת ולהמשיך שפע ורוחניות לשכינה ולכנסת ישראל, דווקא על ידי שמתקשרים עם שרש התורה. הרבי עשה מבצע של "אות בספר תורה" – שלכל יהודי תהיה אות בספר תורה. צריך להתקשר עם אותיות התורה למעלה וכך להמשיך רוחניות לשכינה. ידוע בענין "תלת קשרין"^{מט} – ישראל, אורייתא וקוב"ה – שישאל מתקשרים לקב"ה דרך התורה, כל אחד מישראל, בשרש נשמתו, מתקשר דרך האות שלו. רק כאשר שרש הנשמה קשור לה' דרך שרש התורה אזי הוא יכול להמשיך רוחניות מלמעלה למטה לתוך הכלים של אותיות התורה והתפלה שהוא אומר.

שרש הנשמה למעלה משרש התורה

הוא ממשיך שגם הוספה זו עצמה – ממש חסידות – נמצאת בחסד לאברהם, בעוד מקום: וכן מצאתי בחסד לאברהם נהר י"ד וזה לשונו, כי הנשמה היא מעצם הבינה והתורה הוא מה שנשפע מהבינה ולמטה בת"ת כו',

בדרך כלל, אם אומרים שהנשמה היא בבינה, איפה התורה? בחכמה, "אורייתא מחכמה נפקת".³ אבל כאן אומר שהנשמה היא בבינה והתורה גם היא בבינה, למטה מהנשמה – בחיצוניות הבינה, שמתחילה את הצינור שיוור להשפיע בתפארת (קוב"ה) ומלכות (שכינתיה). מה המקור לכך בחזו"ל? "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"^{נא}, גם לתורה. לפי ההסבר כאן ישראל הם לא הרבה מעל התורה, שרש הנשמה בבינה וקצת למטה ממנו שרש התורה, "מה

מח ויקרא י, ג.

מט זהר ח"א סב, ב ובכ"ד.

נ זהר ח"ב קכא, א.

נא בראשית רבה א, ד.

נב איוב כח, יב; שם, כ.

אהבת שלום

פרשת נשא

שכן ואח

ברוחני יותר, והגשמי היה טפל להם, נאמר בהם קודם לבית אבותם הרמוז לקירוב רוחני בשורש הנשמות, במקורם ושרשם אב אחד לכולנו, שהוא העיקר וד"ל.

קרבה גשמית וקרבה רוחנית

יש קרבה גשמית, קרבת-בשר של אחים, "ומבשרך לא תתעלם". אבל הקרבה הרוחנית, בשרש הנשמה, חשובה יותר, והיא הקובעת בעיקר את יחסי האהבה וקרוב-הדעת, כדברי אור החיים הקדוש "שיש כמה אחים [בגשמיות] שדעתם מרוחקת זה מזה ועם אנשים אחרים לא קרובים המה להם יאהבו אהבת נפש. וזה ימשך משורש הנשמות, כי יש נשמות שקרובים בשורשם ונמשכים בדיחוק מולידים [ללא קרבה גשמית], ויש נשמות שהם מרוחקים בשורשם ובאים בקירוב מוליד. ויותר יאהבו הקרובים בקרבת השורש [רוחניות] מהקרובים בבחינת מוליד [גשמיות], ולקרובים בבחינת מוליד יתיחס שם אחוה ולקרובים בשורשם יתיחס שם קרוב". ובנועם אלימלך מוסבר שהקרבה הרוחנית נקראת "שכן" על שם שכנות הנשמות בגן עדן (בשרש הנשמה): "למה פעמים בני אדם יש קרבות גדול ביניהם ומחבבים זה את זה עד למאד... מחמת שבודאי בגן עדן היו יושבים זה אצל זה והיו שכנים ומקורבים לכן גם בעולם הזה הם מקורבים ומחובבים זה לזה". הדוגמה היא מי שעוזב את משפחתו והולך להדבק ברבי

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחתם¹. להבין השינוי, מה שלפעמים כתוב למשפחותם לבית אבותם, ולפעמים כתוב לבית אבותם למשפחותם.

יש לפרש על דרך זה, דהנה כתוב ומבשרך לא תתעלם, פירוש, דהנה יש קרובים בגשמיות, ויש קרובים בשורש הנשמות וברוחניותם, והם יותר קרובים מאותם שהם רק קרובים בגשמיות, כנודע מפי ספרים וסופרים. ועל דרך המבואר בספר נועם אלימלך בפסוק ולקח הוא ושכנו. ועל דרך הפסוק (משלי כו, י) טוב שכן קרוב מאח רחוק. ועל דרך ביאור האור החיים הקדוש בפסוק הרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו, יעוין שם. וזהו ומבשרך לא תתעלם, פירוש אף שהוא אינו רק קרוב בשר בלבד, שהוא קרוב בגשמיות, אף על פי כן לא תתעלם.

והנה כמו כן יש קרובים בשניהם, ברוחני ובגשמי, והרוחני הוא העיקר והגשמי הוא טפל לו, ויש להיפך. וזו היא הכוונה מה שלפעמים כתוב למשפחותם לבית אבותם, ופעמים להיפך. פירוש, כי למשפחותם רומז לקרוב הגשמי, לבית אבותם הוא קרוב הרוחני כנודע, והיינו, אצל אותם הלויים שהיו קרובים בגשמי יותר, והרוחני היה טפל להם, נאמר בהם קודם למשפחותם הרמוז לקירוב גשמי, שהוא העיקר אצלם. ואצל אותם הלויים שהיו קרובים

נערך ע"י יוסף פלאי לפי רשימת הרב אייר תשפ"ד.

א במדבר ד, כב.

קרבה גשמית לבדה היינו ב"ן דב"ן; קרבה רוחנית עיקר והגשמית טפלה לה היינו ב"ן דמ"ה; קרבה גשמית עיקר והרוחנית טפלה לה היינו מ"ה דב"ן.

העיקר הוא ההתכללות בין הבחינות. ועוד, מבואר שהזיווג הוא דווקא בין ב"ן דמ"ה ומ"ה דב"ן. כלומר, המדרגות ה'טהורות' של מ"ה וב"ן בפני עצמן אינן יכולות להתחבר. החיבור אפשרי רק מפני שבכל אחד כלולה בחינת השני (ובזכר ונקבה: הזיווג הפנימי הוא בין 'אשה שבאיש' ל'איש שבאשה'). ובענייננו: היחוד הוא בין אלו שהרוחניות עיקר אצלם לאלו שהגשמיות עיקר אצלם.

בני לוי

הצירוף "למשפחתם לבית אבתם" כתוב בתורה פעמים רבות. רק בבני לוי נאמר הפוך "פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם", ובבני גרשון בפרט "נשא את ראש בני גרשון... לבית אבתם למשפחתם".

בכל השבטים ככלל הקרבה הגשמית גוברת אבל בשבט לוי הקרבה הרוחנית גוברת על הקרבה הגשמית, כמו לאחר חטא העגל כאשר בני לוי הרגו את קרוביהם בגשמיות במצות משה "והרגו איש אחיו". תחילה היתה העבודה בבכורות – הבכור מבטא את המעלה בקרבה הגשמית, אבל בחטא העגל נטלה העבודה מהבכורות ונתנה ללוויים המחשיבים כעיקר את הקרבה הרוחנית. ועוד יש לומר שבתוך בני לוי היו בני גרשון (בכור לוי) העיקר במעשה זה של הריגת החוטאים, וכן מבואר בפנימיות "גרשון היה נקרא על שם שהוא מגרש החיצונים"². מכל מקום גם בבני לוי בכלל וגם בבני גרשון בפרט היו כאלה שהקרבה הגשמית היתה גוברת אצלם, ולכן נאמר בהם גם הלשון "למשפחתם לבית אבתם".

מסוים ובחבורת החסידים, מפני שבחינת "שכן קרוב" גוברת על "אח רחוק".

קרבה רוחנית, שכן קרוב, היא מצד האור, אורות הנשמות בגן עדן. קרבה גשמית, אח רחוק, היא מצד הכלי (הגוף הוא כלי הנשמה בעולם הזה). אך צריך לעשות שלום-אמת בין אור הנשמה וכלי הגוף, ובענייננו: על בני המשפחה הקרובים בגשמיות להביט בעין על הבן שעזב את הבית והלך לדבוק ברבי ובחסידים משרש נשמתו. ועל הבן לשמור על יחסים טובים (והכרת הטוב) עם בני משפחתו. בדרך זו, הקרבה הגשמית תהיה כלי לאור של הקרבה הרוחנית, וכאשר הבן ישב בהתוועדות חסידים ובדיבוק חברים ויאמר 'לחיים', הוא יפעל ישועות גם לבני משפחתו. והרמז: **שכן מאח** בהכאה פרטית (**ש** פעמים **מ** וכו') = **אור** פעמים **כלי**!

התכללות הבחינות

פעמים רבות שתי הבחינות נמצאות יחד, קרבה בגשמיות וברוחניות. וזוהי יש שתי אפשרויות: יש שהגשמיות עיקר, "למשפחתם [גשמית] לבית אבתם [רוחנית]", ויש שהרוחניות עיקר, "לבית אבתם למשפחתם". אותו הבן שעזב את משפחתו ודבק בעדת החסידים, העיקר אצלו הוא הקרבה הרוחנית, אבל עליו להמשיך ולשמור על הקרבה הגשמית, "ומבשרך לא תתעלם".

נמצא שיש ארבע מדרגות: קרבה רוחנית בלבד, קרבה גשמית בלבד, קרבה רוחנית עיקר וגשמית טפלה, קרבה גשמית עיקר ורוחנית טפלה.

ובפנימיות, שכן ואח מקבילים לבחינות מ"ה וב"ן, מהות ומציאות. בחינת מ"ה הגבוהה יותר, שייכת למהות הדבר (בחינת זכר, ז"א), קרבה רוחנית-מהותית. ובחינת ב"ן הנמוכה יותר (בחינת מלכות, נוקבא) שייכת למציאות, קרבה גשמית מצד הגוף. **מה** = **אדם**, **בן** = **בהמה**. לפי זה, קרבה רוחנית לבדה היינו מ"ה דמ"ה;

ב לקו"ת פרשת נשא כג, ב.

הסיפור החסידי

הבעל שם טוב | משהו אחר לגמרי

יבוא, יהיה כל בעל הבית כמו ר' וואלף זיטאמיר (מתלמידי המגיד). מה היה בעלבית/שקייט של ר' וואלף זיטאמיר? שהי' בכל ערב מכבד את הצרו ואח"כ סוגר את שער החצר וסותם עם נייר מלמטה שחזירים לא יכנסו". וישאלו החסידים את הצמח צדק: "ואיך יהיה ר' וואלף זיטאמיר?" השיב הצמח צדק: "יהיה כמו הבעש"ט". וישאלו מאיתו: "ואיך יהי' הבעש"ט?" ויאמר הצמח צדק: "אה, הבעש"ט...". והראה בידו כמפליא בהפלאותו.

גם נכדו רבי ברוך, שנודע בשדרה והמלכות שנהג, התבטל לחלוטין בפני מעלת סבו: אצל הרה"ק ר' ברוך ממעוזבו ישב אברך אחר, תלמיד חכם וירא שמים, למען ילמד שם תורה ועבודת ה' על פי דרכי החסידות של זקנו הק' הבעש"ט, והיה מתאבק בעפר רגלי רבו, ונסע עמו בכל הנסיעות שנסע. פעם אחת כשנסע עם רבו הק' בחזרה למעוזבו, עלה בדעתו: במה היו יכולים עוד להיות יותר ויותר גדולים נפלאות ונוראות של זקינו הבעש"ט ז"ל, שכל העולם מהללים ומשבחים אותו? ויפג לבו להאמין שיוכל להיות איש שיעלה על רבו הק'.

בנסעם קרוב לעיר נצרך האברך לנקבו וירד מן העגלה ונכנס אל היער הסמוך לעשות צרכיו, והרבי ר' ברוך צוה לנסוע הלאה. וכשיצא האברך מן היער ולא מצא את העגלה, הלך ברגליו אל היער. בינתיים התחיל לרדת גשם שוטף עד שכל בגדיו נרטבו... כשבא אל היער, נכנס לבית אחד לנוח מעט ולהתחמם, וראה שזקן אחד יושב ולומד גמרא בהתמדה ולא הרגיש בכניסת האברך. והאברך לא העיז לנשט אליו עד שהפסיק הזקן את למודו וירא את האברך. וישאלהו מאין אתה? ויאמר: ממעוזבו אני ונסעתי עם הרבי ר' ברוך. וישאלהו: מי הוא הרבי? אינני מכיר אותו, ולא שמעתי ממנו לעולם. ויאמר האברך: הלא הוא נכד הבעש"ט הק'. ויען

שמעתי מחותני הגאון רבי אהרון ברנשטיין זצ"ל, ששמע מהרה"צ ר' מרדכי צבי שמרלר זצ"ל, ששמע מפה קודש הרה"ק ר' דוד צבי חן (הרד"ץ) מטישרניגוב זצ"ל:

כ"ק אדמו"ר האמצעי זי"ע שאל פעם את אביו הקדוש רבינו הזקן זי"ע, שיאמר לו איזו הפלאה על רבו הקדוש המגיד זי"ע. והשיבו, כי הרב המגיד היה ממש מרכבה לא"ס: כאשר היה מוזו ידו הימנית, היה מרים את דרועא ימינא היא מידת החסד דלמעלה, וכאשר היה מגביה את ידו השמאלית היה מרים את הדרועא שמאלא, מידת הגבורה שלמעלה!

שאלו עוד: ומה כבר היה הבעל שם טוב? וענה: משהו אחר לגמרי! [זכרונם לברכה]

מדרגתו של המגיד, אודותיה מדובר בתחילת הסיפור, היא לא דבר של מה בכך. למעשה, הביטוי "מרכבה לאין סוף" שייך לאבות הקדושים עצמם! הביטוי הזה משקף את הביטול העצום שלהם לקדוש ברוך הוא: לא היה להם שום רצון עצמי זולת רצון ה', והרצון הזה פעל בהם אוטומטית – בלא צורך במחשבה מודעת או תיווך כל שהוא. על כך תמה האדמו"ר האמצעי: אם זו מדרגת התלמיד, מה מדרגת הרב?

ואכן, אין בפי אדמו"ר הזקן מילים לתאר זאת. זוהי מדרגה שאין בה תפיסה והשגה, וניתן לקלוט רק ניצוצות ממנה. סיפורים רבים סופרו בפי צדיקים, ובכולם נשזר אותו עיקרון: אין בכח איש להשיג באמת, מי ומה היה הבעל שם טוב. כך למשל מסופר, כי פעם אחת בשמחת תורה, ישבו אדמו"ר הצמח צדק וחסידיו על רצפת בית הכנסת והתוועדו, וישתו יי"ש בכוסות. ודיבר אדמו"ר הצמח צדק אודות המאורעות שיתרחשו בביאת משיח. ויאמר הצמח צדק: "כאשר משיח נערך ע"י יהודה הס.

וחשבתי שבשום אופן לא אוכל לקיים את התענית כי הרעב גבר עלי מרגע לרגע. וגמרת בדעתי שהנני מוכן למות. וכאשר אך הסכמתי זאת בלבי, תיכף הרעב סר ממני והרגשתי שבע כאלו אכלתי סעודה טובה. וכן היה בכל יום. בבקר הייתי רעב מאוד עד יציאת הנפש. וכאשר התאפקתי וגברתי על רעבוני הלך ממני הרעבון אחרי שהסכמתי למות ברעב. בליל ש"ק אכלתי סעודת שבת, ותיכף סר מעלי הציור הלא טוב ומאז מחשבתי הם זכים וטהורים. והבנתי כי כל זה פעולת הבעש"ט הק' ונדבקתי בו מאוד. כשסיים הזקן את דבריו הבין האברך כי רבו הק' עשה סיבה זו, שישמע מהזקן את גודל קדושת הנפלאות והנוראות של הבעש"ט ז"ל, כדי שיבין שכל הנפלאות שראה אצל רבו הק' לא הגיעו למעשי הבעש"ט הק'.

אך בכל זאת, כדי לנסות להתחקות אחרי הצדיק, נציע כאן ביאור על מעלתו היתרה של הבעל שם טוב: אם המגיד היה מרכבה, בבחינתם של האבות הקדושים, הרי שהבעל שם טוב הקדוש היה בבחינת משה רבינו — שלא קם נביא כמוהו לפניו ולאחריו. משה רבינו היה גם הוא בטל לחלוטין לאלוקות, אך לא היה זה ביטול של "מרכבה" כאבות, אלא משהו אחר: "ותמונת ה' יביט".

מה פירוש הדבר? הלא למשה עצמו אמר ה' "כי לא יראני האדם וחי!" אך בחסידות מסבירים זאת, כי משה ראה את העולם באותה התמונה בה רואה אותו ה'. משה מזדהה איתו באופן מוחלט, ולא רק ככלי שרת בידיו — אלא כמביט מבעד לעיניו, ומדבר בשמו באופן שלא יכל לדבר אף נביא.

על כן אמרו הצדיקים, כי בעוד אחרים יכולים לפעול "פתיחת צינורות השפע" שנסתמו בעוונות האדם, הבעל שם טוב לבדו יכל לברוא צינורות חדשים יש מאין, ולשנות את שורש נשמתו של העומד מולו. אמנם זכו הצדיקים הגדולים (כמגיד ותלמידיו), והיו למרכבה לקב"ה כפי שהוא "אחרי הצמצום" — אך הבעל שם טוב היה מאוחד עם האין סוף הפשוט שלמעלה מכל צמצום והגדרה.

הזקן: אמנם את הבעל שם טוב הקדוש הכרתי היטב. אבל את נכדו אינני מכיר. ואספר לך כמה גדול היה כח הבעש"ט: הנה כשבא הבעש"ט לגור במעוזו וכל העולם רצו אליו, אני לא הייתי להוט ללכת כי לא רציתי להפסיק מלמודי. ואפילו כששמעתי מאנשים שמפליגים מאוד בשבחיו ובנפלאותיו, לא רציתי לבטל מלמודי ללכת אליו.

פעם אחת במוצ"ק היה החום גדול מאוד, ואחרי שישבתי ולמדתי לא יכולתי לסבול את החום, קמתי ויצאתי החוצה לשאוף אויר צח. ובלכתי כך נבוך ברעיונותי, הביאוני רגלי סמוך לבית הבעש"ט, אמרתי אסורה נא ואראה את האיש שתהלתו נודע בקהל עם. נכנסתי ראיתי את הבעש"ט יושב על כסאו, ומסביב עומרים אותו מחנה של נשים שמספרות לו את צרותיהם, והוא עונה לכל אחת ואחת.

אמרתי בלבי: עכשיו, שאדם צריך לעסוק בתיקון חצות ובלמוד התורה, הוא עוסק בשיחות נשים ובהבלים?! הלכתי משם ועברתי דרך בית המדרש שלו, ונכנסתי. וראיתי איש אחד עומד לפני התיבה ומקונן מנהמות לבו בתיקון חצות, והדבורים יצאו מקרב לב, בנעימה קדושה ובמתיקות רב. ורציתי לראות מי הוא האיש והסתכלתי בפניו, וראיתי שזהו הבעש"ט. רצתי בחזרה אל הבעש"ט ומצאתיו יושב ועוסק עם הנשים כמקודם. ולא האמנתי למראה עיני, ורצתי הלך ושוב מהבעש"ט אל ביהמ"ד, ומביהמ"ד אל הבעש"ט — ומצאתי אותו פה יושב ועוסק עם הנשים, ופה עומד בביהמ"ד ואומר תיקון חצות בבכיה. ונפלאתי על המראה מאוד. ונוכחתי כי לא לחנם קוראים אותו בעש"ט.

אחרי זה קרה לי מקרה רע. שככל פעם שאמרתי שמע ישראל עמד לנגד עיני צורה לא טהורה. והיה לי מזה צער גדול. וקבלתי עלי תעניות והפסקות. ולא הועילו כלום. ובעל בורחי נכנסתי אליו וספרתי לו את כל מה שקרה לי. ויאמר אלי: אם כן, תקבל עליך תענית הפסקה אחת משבת לשבת. הלכתי לביתי ועשיתי כדבריו. ובליל מוצאי שבת קודש לא אכלתי כלום. ובבוקר יום ראשון, כשקמתי משנתי נתגברה עלי תאות האכילה עד מאוד. והיתה לי חולשה גדולה.

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

שבעת המשקים והמועדים

ראינו בלימוד ששבעת המשקים קשורים לשבעת המועדים: ר"ה: דבש (אוכלים תפוח בדבש), יו"כ: דם (בכל עבודת הקרבנות וההזאות וכו'), סוכות: מים (ניסוך המים), חנוכה: שמן (נרות חנוכה), פורים: יין (שתית יין), פסח: טל (תפלת טל), שבועות: חלב (אכילת מאכלי חלב).

האם ניתן להקביל את שבעת המשקים גם למדות הלב? כיצד?

מענה:

שבעת המשקים מקבילים לספירות כך: חסד-מים, גבורה-יין, תפארת-טל, נצח-חלב, הוד-דם, יסוד-שמן, מלכות-דבש.

לפי זה ההקבלה לחגים היא כך: סוכות-חסד (ענני הכבוד שבזכות אהרן איש חסד), פורים-גבורה (תליית המן והשבת המלחמה), פסח-תפארת (טל ילדותך, לידת העם, תפארת), שבועות-נצח (תורה נצחית), יום כפור-הוד (מקריב את דמו, וידוי), חנוכה-יסוד ("רבים ביד מעטים", גם נס השמן היה בסוד "מועט מחזיק את המרובה"), ראש

השנה-מלכות (כפשוט).

וכמה רמזים יפים מאד: **ראש השנה דבש, יום הכפרים דם, סכות מים** (חגי תשרי) = 2198 = 7 (חדש השביעי כו') פע' **שדי** ("שאמר לעולמו די"). **חנוכה שמן, פורים יין, פסח טל, שבועות חלב** = 1884 = 6 פע' **שדי**. הכל יחד = יג (אחד) פע' **שדי** (= הוי' פע' 157, מספר הברית ה-13).

לימוד נ"ך בישיבה קטנה

אנחנו רוצים לבנות תכנית לימוד בתנ"ך לישיבה קטנה ומתלבטים מה להכניס לתכנית והאם בלימוד עצמי או בשיעור דווקא. ככלל מרגיש לנו שנביאים אחרונים זה קצת קשה יותר ללימוד גם מהצד הטכני (מילים קשות וכד') וגם מצד התוכן. זאת לעומת נביאים ראשונים וחלק מהכתובים שכתובים יותר באופן סיפורי-הסטורי.

נודה להדרכת הרב.

מענה:

מוטב ללמוד ספרי נ"ך המובנים, המלאים יותר סיפורים והסטוריה. גם את

ספר משלי כדאי ללמוד, אבל רצוי שזה יהיה בשיעור דווקא. אפשר ללמוד שם הרבה מאד מוסר השכל וחסידות [ויש גם הרבה מה להשוות בין המפרשים (כולל רבינו יונה והגר"א)], ואת הנביאים אחרונים להכיר יותר במקיף בשלב זה.

עדן ונעם - מה ההבדל?

בחוברת עדן המדות של הרב מוסבר שלשרש ע.ד.ג יש שני פירושים - לשון תענוג ולשון עדינות - וזוהי תכלית תיקון המדות ע"פ החסידות - עדן המדות ע"י הרגשת תענוג אלקי. חשבתי על כך שישנו שרש נוסף בלשה"ק בעל משמעות כפולה ודומה - השרש נ.ע.מ - לשון תענוג (כפי שהרב מסביר שנעם הוא התרגום הנכון למלה געשמאק באידיש) וגם לשון רכות ונעימות.

מהו היחס בין שני השרשים? האם נכון לומר שהשרש ע.ד.ג יותר שייך לגבורה ואילו נ.ע.מ לחסד?

מענה:

שני השרשים - עדן ונעם

— הם בחכמה ובינה [”ונהר יוצא מעדן” — היינו ”רחובות הנהר” של הבינה היוצאת מהחכמה-עדן. ”ויהי נעם ה’ אלקינו עלינו” — היינו גילוי עתיקא-תענוג באמא-בינה דווקא בסוד ”אהיה (עתיקא) אשד אהיה (בינה)“].

בפנימיות החכמה מתלבשת גבורה דעתיק ולכן אצל המקובלים הראשונים חכמה היא מדת דין. בפנימיות הבינה מתלבש חסד דעתיק (כמבואר בענין ”ימינך פשוטה לקבל שבים” בספירת הבינה). עדינות שייכת יותר לעבודת הצדיקים ואילו נעימות לעבודת בעלי התשובה.

המהפכה הרביעית וגיור

הרב מדבר הרבה על עניין המהפכה הרביעית - לימוד תורה לאומות העולם. מה היחס בינה לבין גיור? האם אנחנו קוראים לגוים להתגייר?

מענה:

א. מהותה של המהפכה הרביעית היא הארת אור התורה לעולם כולו כאור מקיף. בהפצת אור התורה אין קריאה לאומות העולם בכלל או למי מבני האומות בפרט לקבל את שמירת התורה במלואה, מעבר לשבע המצוות שמטילה עליהם תורת משה. אכן, גם כדי שבני נח יקיימו את שבע המצוות בהן מחייבת אותם התורה עליהם להכיר ביפיה ואמתתה. **ב.** עם זאת, ברור שבין האומות נטמעו הרבה-הרבה ניצוצות של נשמות יהודיות — בהתבוללות ר”ל, בשמדות ובאונס שעברו על בני עמנו בכל הדורות, מימי גלות עשרת השבטים ועד לדורות האחרונים, וכן נשמות של יהודים-בכח (כדיוק לשון חכמינו ”גר שנתגייר” ולא ”גוי שנתגייר”). כאשר הנשמות הללו תיחשפנה לאור התורה, השייך להן באמת, הן תימשכנה אליו בדרך ממילא. **ג.** כאשר נשמה כזו תרצה

לחזור לצור מחצבתה האמתית ולהתגייר עליה לעבור תהליך גיור כהלכה בשלמות, על ידי בית דין המסוגל לבחון את כנות הרצון לגיור (וכאשר ישנו רצון כזה אין לעכב את הגיור, כמפורש בשו”ע). בהמשך יש ללוות את הגרים ולסייע להם לחיות חיי תורה ומצוות מלאים ולהשתלב בקהילות ישראל, על פי הציווי לאהוב אותם באהבה כפולה ומכופלת. **ד.** ”לא גלו ישראל לבין האומות אלא כדי שיתווספו עליהם גרים” — סיום הגלות והגאולה האמתית והשלמה תלויים באיסוף כל הניצוצות מבין האומות וגיור כהלכה של כל הגרים שנמשכים באמת להדבק באלוקי ישראל, בתורת ישראל ובעם ישראל. מצדנו אנו עלינו להאיר אור וגם להכין את הכלים המתאימים — בתי דין ראויים וליווי בקהילות — לקליטת כל הנשמות שתחזורנה לצור מחצבתן בע”ה.

אנכי והילדים

המדור לילדי ישראל

נִחַן לְךָ נִלְאָה

בסמיכות לשעת ההתחלה, שיהיה נקי". כמתכנן, התיצבנו מוטי ואני בחדר המנקים בשעה 18:30, שעה לפני מועד פתיחת השערים. לפי ההערכה שלנו העבודה עשויה לקחת חצי שעה ולכן כדאי להקדים טפה, כך שהרצפה תספיק להתניבש בעוד מועד. העמסנו את ציוד הנקיון ויצאנו לדרך. אחרי עבודה מאמצת של 40 דקות (כן, לקח קצת יותר מהמתכנן) הרצפה הייתה מבריקה ואנחנו התנישבנו סוף סוף למנוחה קלה. אלא שאז בדיוק נפתחה הדלת הראשית ודרך פרצו בריצה שלשה ילדים מכיתה ה'. "חצפה! צאו החוצה, אתם לא רואים שרטוב פה?", זה היה כבר מאחר. גם אחרי שגורשו מהשטח, טביעות הבץ של נעליהם כבר היו פזורות לארפו של האולם.

מה לעשות? את החשבון אתם יהיה צריך לסגור בהמשך, אבל פוגע צריך לדאג לאולם נקי. הפשלנו שרוולים ועברנו פעם נוספת עם מגב וסמרטוט על הרצפה. אלא שגם אז לא הגענו אל

הצווי הפותח את הפרשה שלנו קורא למשה רבינו למנות את בני משפחת גרשון משבט לוי במלים "נשא את ראש בני גרשון". בהמשך הפרשה נלמד על ברכת כהנים, שהשלישית והמעלה שבהן מאחלת לנו "ישא ה' פניו אליך". סיום הפרשה עוסק בהרחבה מרבה בקרבנות שהביאו למשכן שגים-עשור הנושאים.

יש משהו בפרשה שלנו שקשור עם פעלת הנושיאה, אז נצל את ההזדמנות הזו לדבר על הנושא כפי שהוא מסבך בתורת החסידות.

שֶׁכָּפֵר נִלְאָה!

"התפקיד שלכם הוא נקוי אולם הפניסה", זו היתה המשימה שהטלה על מוטי ועלי. ההכנות למסבת סיום השנה מזמן כבר בעצומן, וקעת אנו בישורת האחרונה – ההכנות של יום הארוע עצמו. "עוד דבר", הוסיף רמי הרבז, "צריך לעשות זאת כמה שיותר לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע" הרב שילה אופן.

כְּשֶׁמְצִיאוֹת עֲגוּמָה חוֹזְרֵת שׁוֹב וְשׁוֹב וְאֵנְחָנוּ לֹא רוֹאִים שׁוֹם אֹר בְּקֶצֶה הַמְּנַהֵרָה. סְפוּר הַלְּכָלוֹךְ בְּרֻצְפַת הָאוֹלָם אֵינּוּ דוֹמָה בְּדִיוֹק. בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר הַרְצָפָה הַתִּיבְשָׁה וְהָאֲרוֹעַ הַסְּתִיִּים. אֲבָל יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵנְחָנוּ מִתְמוּדָדִים אֲתָם שׁוֹב וְשׁוֹב, וְנִדְמָה לָנוּ שֶׁהֵם אֵף פֶּעַם לֹא יִסְתִּימוּ.

אֲצִלִּי לְמַשֵּׁל זֹו מִדַּת הַכַּעַס. בְּטַח כָּבֵר סִפְרֵתִי לָכֶם שֶׁאֵינִי בְּכֻלָּל לֹא בַּחוּר עֲצָבָנִי וְאֵינִי גַם אֵף פֶּעַם לֹא כּוֹעֵס. אֵינִי רַק מִתְעַצְבֵּן כְּשֶׁמְעַצְבָּנִים אוֹתִי... אֲזִי זֶהוּ, אֶלְף פְּעָמִים הַחֲלֻטְתִּי שִׁיּוֹתֵר אֵינִי לֹא כּוֹעֵס. תִּיאֲמִינּוּ לִי, אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁבְּכָל פֶּעַם שֶׁהֵדָם עוֹלָה לִי לְרֹאשׁ וְהִצְעָקוֹת אֶל הַפֶּה – אֵינִי, וְרַק אֵינִי, הַמְּפָסִיד הַגָּדוֹל. לֹא צָרִיךְ לְשַׁכְנַע אוֹתִי בָּזֶה. אֲבָל אַחֲרֵי כָּל הַמִּידַע הַזֶּה שׁוֹם דָּבָר לֹא מִשְׁתַּנֵּה אֲצִלִּי. כְּשֶׁאֵינִי כּוֹעֵס – אֵינִי כּוֹעֵס, וְאַחֲרֵי הַכַּעַס בָּא הַיֹּאוֹשׁ. לְמָה אֵינִי לֹא רְגוּעַ כְּמוֹ נַח? הוּא תְּמִיד מְקַבֵּל בְּכֹז שְׁלוֹהַ כָּל דָּבָר...

בָּא אֲדַמּוֹר הַזֶּקֶן וּמְלַמֵּד אוֹתָנוּ בְּסִפְרֵי הַתִּנְיָא כְּלָל גְּדוֹל: נְכוּן, צְדִיקִים בְּאֲמַת פּוֹתְרִים בְּעִיּוֹת וְהֵם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת זֹאת מִהַשְׂרֵשׁ. הֵם רַק חוֹשְׁבִים עַל ה' וְ... בְּעִיּוֹת אֲמַרְתֶּם? מָה זֶה בְּכֻלָּל? הוּ בָּלָן מִתְגַּמְדוֹת וְנִעְלָמוֹת כְּלִיל. אֲבָל אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים כְּמוֹנוֹ, כְּאֵלוֹ שְׂאִינָם צְדִיקִים, וְאֵינִי חוֹשֵׁב שֶׁהַכּוֹנֵה הֵיא לְרֵב הָאֲנָשִׁים בְּעוֹלָם, אֲצִלְנוּ זֶה אַחֲרֵת. לָנוּ יֵשׁ מְשִׁימָה שׁוֹנָה: לְשֵׁאת!

הַמְּנוּחָה וְהַנְחָלָה. הַפֶּעַם זֶה הִגִּיעַ דְּוָקָא בְּצוּרָה מְנַמְסֵת, עִם דְּפִיקוֹת בְּדִלְת: "מִמֶּשׁ סְלִיחָה יְלָדִים, אֵינִי צָרִיכָה לְמַלֵּא אֶת בְּקַבּוּק הַמִּים שֶׁל הַתִּינוּק. אוֹיֵשׁ, אֵינִי רוֹאָה שֶׁאַתֶּם בְּאֲמַצֵּעַ לְנִקּוֹת. לֹא נְעִים, בְּאֲמַת סְלִיחָה, אֲבָל הוּא צוֹרַח לִי..."

נו, אֲפֹשֶׁר לְסַרְב? "אָה, אֵינִי בְּעֵינָי, זֶה בְּסִדֵּר גְּמוּר", עֲנִינוּ בְּחִיוֹךְ מְאֻלָּךְ שֶׁלֹּא עָלָה מִמֶּשׁ בְּכֹז קְלוּת, "אֲתָ יְכוּלָה לְהַכְנִס". שׁוֹב נְטַלְנוּ אֶת כְּלֵי הָעֲבוּדָה וּמְחַקְנוּ מֵעַל הַרְצָפָה אֶת שְׂאֲרֵיּוֹת הַצְּעָדִים וְגִלְגְּלֵי עֲגֻלַת הַתִּינוּק שֶׁנִּמְרָחוּ עַל הַמְּרֻצְפוֹת. לֹא עוֹבְרוֹת 3 דְּקוֹת נוֹסְפוֹת וְשׁוֹב דְּפִיקוֹת עַל הַדִּלְת. "הַפֶּעַם אֲתָה לֹא פּוֹתַח לְאֵף אֶחָד", מְזַהֵר אוֹתִי מוֹטִי, אֲבָל הַסְּקֻרְנוֹת מְנַצְחֵת וְאֵינִי נֹגֵשׁ לְפִתְחָה. מִבְּעַד לְעֵינָיִת אֵינִי מִבְּחִין בָּאֵב הַבֵּיַת עָמוֹס בְּכֻלִּי עֲבוּדָה. "זֶה חֵיב לְהִיּוֹת עֵכָשׁוּ?", אֵינִי שׁוֹאֵל בְּחֻצֵי תַּחֲנוּנָה, כְּאֵלוֹ שֶׁאֵינִי יוֹדֵעַ אֶת הַתְּשׁוּבָה הַצְּפוּיָה. "נוּ מָה אֲתָה חוֹשֵׁב, אֵינִי בָּא לְפֶה לְבָלוֹת? פִּתַח בְּזִרְיוֹת, הַחֲשֵׁמֵל בְּאוֹלָם נָפֵל..." שׁוֹב מְצָאנוּ אֶת עֲצָמָנוּ, כְּמוֹ צְנוֹת כְּבוּי, חוֹזְרִים וּמְעַבְיָרִים סְמֻרְטוּט עַל שׁוֹבֵל הַלְּכָלוֹךְ הַחֲדָשׁ.

הַצְּצָה חֲפוּזָה עַל הַשְּׁעוֹן מְגֻלָּה: שֶׁלֵּשׁ דְּקוֹת לְפִתְחֵת הַשְּׁעָרִים. וְאֲזִי, אֵיךְ לֹא... שׁוֹב דְּפִיקוֹת עַל הַדִּלְת! מָה יְהִיֶה הַסּוּף? מִיֵּאשׁ! זֶה יְגַמֵּר מְתִי שֶׁהוּא?

אֶפְלָר דְּפִתְרֵי אֶת זֶה?

מְתִי דְּבָרִים עֲלוּלִים לְיֵאשׁ אוֹתָנוּ?

ושוב את הלכלוך שהצטבר על הרצפה שלי. לא 'זבנג וגמרנו'.

ומה עושים בשמתי עיפים? שמים בנגן מוזיקת רקע מעודדת. רוצים הצעה למלים? – ה' יתברך שמח ומתענג מאוד מעבודת הנשיאה המאמצת שאנו מגישים לו! היא מסכה לו קורת רוח לא פחות מאשר הפתרון המשלם שמגישים לו הצדיקים.

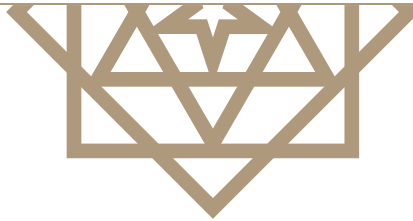
בכל פעם שאסים את המלאכה ארים את עיני לשמים ואמר: "תודה לך ה'! תודה על העזרה! תודה שבזכותך הצלחתי הפעם במשימה! ובכלל, תודה שסמכת עלי ונתת לי את התפקיד הזה!"

שנוזה לשאת את המשא
בשמחה ובקלילות!
שבת שלום ומברך!
5?

דלות את האל

בהחלט יתכן שמהיום ועד גיל מאה ועשרים אעמד שוב ושוב בפני אותה התמודדות. אמנם, בכל פעם שאתאמן באמת – אצליח להתאפק ולהבליג מלכעס, אבל בפנים אמשך 'להתפוצץ'. איך אני יודע? כי גם אם הצלחתי להבליג היום זה לא אומר שמחר לא אמצא את עצמי בדיוק באותה עמדה, על סף פצוץ...

אז מתי הידיעה הזו גורמת לי ליאוש? אם חשבתי משום-מה שאני כבר צדיק משלם... הרי אני אמור לפתור את כל הבעיות... אבל אם אני מקשיב היטב לדברי בעל התניא אני יודע שעלי מטלת עבודת משא שמיעדת לבינוני ומיחדת לו. עלי לגייס את הנפש האלקית ולהעמיס על כתפיה את משא הנפש הבהמית – עלי לנקות שוב

המהפכה הרביעית – מהפכת הפצת התורה לכל באי עולם

– היא תכליתו של מעמד הר סיני. לפני מתן תורה לישראל ה' הציע את התורה לכל אומות העולם, וגם לאחר שהן סרבו נותרה שאיפת התורה לתיקון העולם כולו – נהירת כל הגוים אל המקדש, לימודם מפי משיח ועבודת ה' של כל באי עולם "שכם אחד".

לכן, ב"תורה חדשה" שנלמד מפי משיח צדקנו גם היחס בין ישראל לאומות העולם יקבל פנים חדשות. "בימים ההמה", כאשר "יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם", כל יהודי יצטרך להיות ראש ישיבה ל-2800 גוים, וכאשר הוא ימלא את יעדו האמתי כרבי-משפיע עבורם יקויים בו גם "מתלמידי יותר מכולם" והוא יזכה לנביעת אין סוף של תורה.

אנו נמצאים בתוך ימי התשלומין של שבועות – הזמן בו אנו זוכים להתחדשות מתן תורה מסיני, עוסקים גם בגיורה של רות (אמה של מלכות) ומתעצמים עם הפצת מעינות התורה חוצה של הבעל שם טוב – ובגליון השבוע יש דגש מיוחד על המהפכה הרביעית, בשיעורים וגם במענות.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

